

DIAGNOZA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU
OBSZARU ZDEGRADOWANEGO
I OBSZARU REWITALIZACJI

Pniewy, 2022

1. Słowniczek pojęć	3
2. Charakterystyka Gminy Pniewy	4
2.1 Informacje podstawowe	4
2.2 Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju Gminy Pniewy	6
2.3 Wewnętrzne uwarunkowania rozwoju Gminy Pniewy.....	8
3. Metodyka wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	15
3.1 Metodyka prac przyjęta w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Pniewy	15
3.2 Podział Gminy Pniewy na jednostki analityczne	17
3.3 Wybór wskaźników służących dokonaniu analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych.....	21
4. Analiza wskaźnikowa Gminy Pniewy.....	26
4.1 Sfera społeczna	26
4.2 Sfera gospodarcza.....	39
4.3 Sfera środowiskowa	42
4.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna	43
4.5 Sfera techniczna	45
5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	47
6. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	48

1. Słowniczek pojęć

REWITALIZACJA – rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji¹.

OBSZAR ZDEGRADOWANY – obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego możliwe jest tylko w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska².

OBSZAR REWITALIZACJI – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic³.

¹ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2021 r. poz. 485).

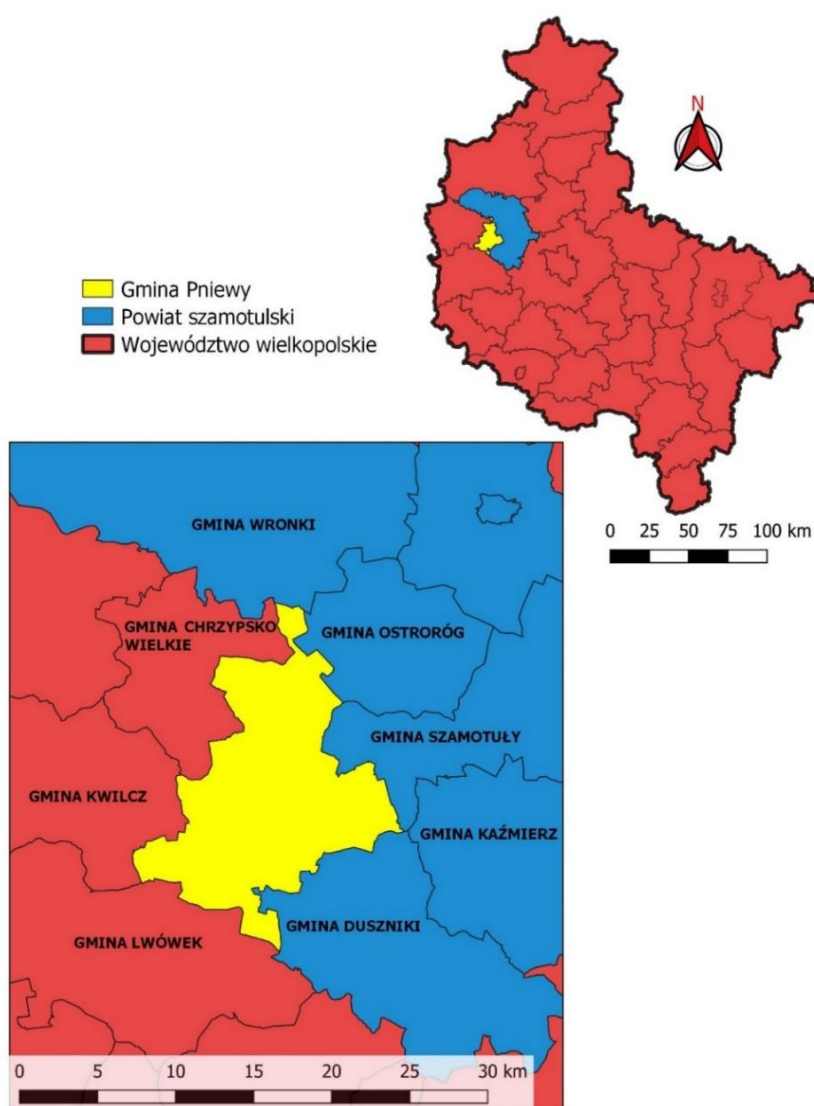
² J. w.

³ J. w.

2. Charakterystyka Gminy Pniewy

2.1 Informacje podstawowe

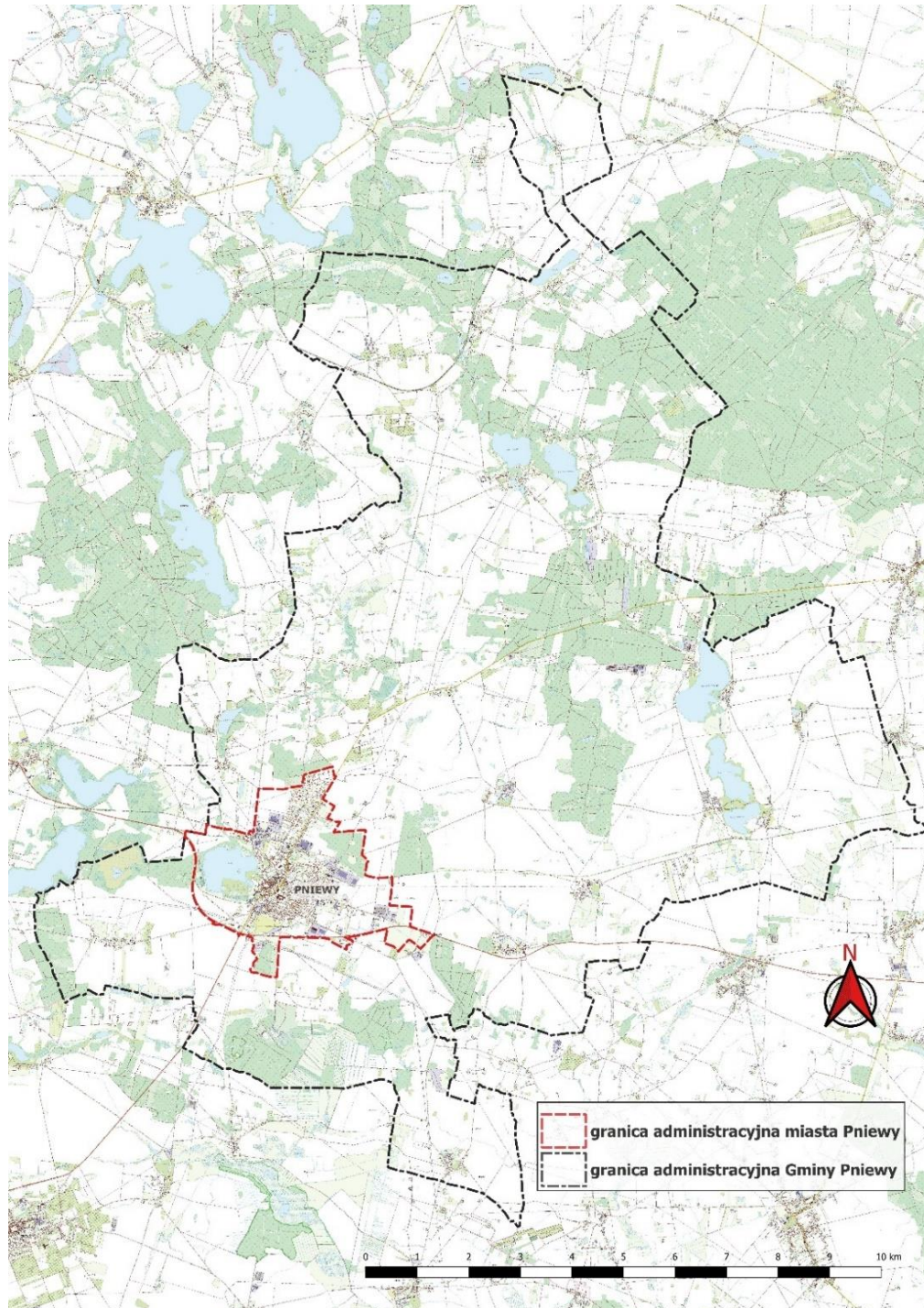
Pniewy to gmina miejsko-wiejska, położona w zachodniej części powiatu szamotulskiego, w województwie wielkopolskim. Od zachodu Gmina Pniewy sąsiaduje z gminami Chrzypsko Wielkie i Kwilcz (powiat międzychodzki), od południa z gminą Lwówek (powiat nowotomyski) od wschodu z gminami: Duszniki, Kaźmierz, Szamotuły i Ostroróg (powiat szamotulski), natomiast od północy z gminą Wronki należącą również do powiatu szamotulskiego. Powierzchnia gminy wynosi 158 km², co stanowi 14,2% powierzchni powiatu szamotulskiego, a 12 596 jej mieszkańców stanowi blisko 14% populacji powiatu.

Rysunek 1 Położenie Gminy Pniewy na tle powiatu szamotulskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Największą miejscowością w gminie i siedzibą władz samorządowych jest miasto Pniewy, liczy ono 8118 mieszkańców (stan na 31.12.2021r.), co stanowi aż 64,5% populacji gminy. Na pozostałe 35% ludności składa się 34 miejscowości (wsie, osady i kolonie), z których największą jest Chełmno, zamieszkałe przez 411 osób. Terytorium gminy podzielone jest na 21 sołectw: Chełmno, Dębina, Dęborzyce, Jakubowo, Karmin, Kikowo, Konin, Koninek, Koszanowo, Lubocześnica, Lubosina, Nojewo, Nosalewo, Orliczko, Podpniewki, Psarce, Psarskie, Rudka, Turowo, Zajączkowo, Zamorze.

Rysunek 2 Mapa Gminy Pniewy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W strukturze użytkowania gruntów zdecydowanie przeważają użytki rolne (77,66% powierzchni gminy), kolejną pozycję zajmują grunty leśne (16,94% powierzchni gminy), grunty zabudowane i zurbanizowane (3,16% powierzchni gminy) oraz grunty pod wodami (2,23% powierzchni gminy).

2.2 Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju Gminy Pniewy

POWIĄZANIA KOMUNIKACYJNE

Miasto Pniewy dzieli od Szamotuł - stolicy powiatu 26 km, od Poznania 53 km, a od Gorzowa Wielkopolskiego 80 km. Wskazać należy na korzystne położenie terenu gminy względem ważnych szlaków transportowych regionu. Przez obszar gminy prowadzą:

1. dwie drogi krajowe:
 - nr 24 – o znaczeniu międzyregionalnym relacji Pniewy – Skwierzyna,
 - nr 92 – o znaczeniu międzyregionalnym i międzynarodowym relacji Świecko-Poznań-Warszawa,
2. dwie drogi wojewódzkie:
 - nr 116 – o znaczeniu regionalnym relacji Bobulczyn – Binino – Orliczko – Nojewo – Podpniewki (do połączenia z drogą nr 187),
 - nr 187 – o znaczeniu regionalnym relacji Pniewy – Szamotuły – Oborniki – Murowana Goślina,
3. czternaście dróg powiatowych łączących miejscowości z terenu gminy z ważniejszymi ośrodkami w gminach ościennych jak np. Chrzypsko Wielkie, Ostroróg, Duszniki,
4. a także dwie linie kolejowe jednotorowe:
 - linia Rokietnica – Pniewy – Międzychód (stacje w Nojewie i Kikowie),
 - linia Szamotuły – Ostroróg – Sieraków – Międzychód (stacje w Lubosinie i w Pniewach)

Obie linie są aktualnie wyłączone z użytkowania.

Około 20 km na południe od Pniew przebiega autostrada A2 dostępna poprzez węzeł drogowy w Nowym Tomysłu.

POWIĄZANIA JEDNOSTEK OSADNICZYCH

Poszczególne elementy systemu osadniczego powiązane są wzajemnymi relacjami, stanowiącymi podstawę dla wzajemnych oddziaływań. Miasto Pniewy jako największa miejscowość w gminie i siedziba władz samorządowych pełni wiodącą funkcję we wszystkich sferach życia społeczno-gospodarczego. Gmina Pniewy jest jedną z ośmiu gmin wchodzących w skład powiatu szamotulskiego. Od stolicy powiatu – miasta Szamotuł dzieli Pniewy około 26 km. Podobna odległość dzieli Pniewy od Nowego Tomysła (26 km) i Międzychodu (29 km), stolic graniczących z gminą powiatów nowotomyskiego i międzychodzkiego.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego stanowiącym część Planu Zagospodarowania Województwa Wielkopolskiego

Gmina Pniewy znalazła się poza granicami obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego. W granicach tego obszaru z powiatu Szamotulskiego znalazły się natomiast gminy: Szamotuły, Kaźmierz i Duszniki.

Gmina Pniewy wchodzi natomiast w skład:

- **Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego**, które tworzy łącznie 137 gmin, tym aż 59 miejsko-wiejskich. Kluczowym celem rozwoju przestrzennego wiejskiego obszaru funkcjonalnego będzie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej ukierunkowane na podnoszenie jakości życia mieszkańców, poprawę dostępności do usług oraz osiągnięcie wysokiego poziomu konkurencyjności i dostępności obszaru.

Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- Cel 1. Poprawa jakości przestrzeni osadniczej miast i wsi,
- Cel 2. Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- Cel 3. Ochrona dziedzictwa kulturowego,
- Cel 4. Wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego,
- Cel 5. Poprawa dostępności komunikacyjnej,
- Cel 6. Rozbudowa systemów infrastruktury technicznej.

W zakresie poprawy jakości przestrzeni osadniczej miast i wsi zakłada się m.in. rewitalizację i rekultywację obszarów zdegradowanych.

- **Obszaru Wiejskiego Wymagającego Wsparcia Procesów Rozwojowych**, do którego zaliczono wszystkie jednostki gminne wiejskie i miejsko-wiejskie, które nie są pod bezpośrednim wpływem najważniejszych ośrodków gospodarczych regionu. To obszary, w których potencjał endogeniczny wymaga wsparcia o czynniki aktywizujące i zasilające w nowe cechy i wartości.

- **Obszaru Ochrony Gleb Dla Celów Produkcji Rolnej**, koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 określiła, że obszar ochrony gleb dla celów produkcji rolnej dotyczy gleb wysokiej jakości, niezbędnych do zachowania ich w użytkowaniu rolniczym jako elementu bezpieczeństwa żywnościowego kraju. Głównymi przesłankami do wydzielenia obszaru ochrony gleb dla produkcji rolnej jest zapewnienie i zachowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej niezbędnej dla rozwoju rolnictwa, będącego głównym źródłem utrzymania i miejscem pracy dla znacznej grupy mieszkańców Wielkopolski. Gminy należące do obszaru ochrony gleb dla celów produkcji rolnej, zajmują około 75% powierzchni regionu. Potwierdza to duże znaczenie rolnictwa w Wielkopolsce, ale również wskazuje na to, że produkcja rolnicza i związane z nią funkcje wymagają zintegrowanych działań wynikających ze złożonego zakresu obszaru. Działania służące ochronie gleb nie tylko pozwolą na prowadzenie produkcji rolniczej, ale również będą elementem zrównoważonej polityki przestrzennej, ukierunkowanej na ochronę środowiska przyrodniczego oraz krajobrazu.

- **Obszaru Ochrony Krajobrazów Kulturowych**, w granicach obszaru znalazły się gminy, na terenie których znajdują się obiekty i obszary cenne kulturowo.

- **Obszaru o Najniższej Dostępności Do Usług Warunkujących Możliwość Rozwojowe**, za obszary o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwość rozwoju wskazano gminy charakteryzujące się najniższymi wskaźnikami dostępności do kanalizacji, opieki przedszkolnej, usług zdrowotnych, usług kultury oraz najwyższym czasem dojazdu do miast subregionalnych

(tj. Gniezno, Kalisz, Konin, Leszno, Piła) i do miasta wojewódzkiego (Poznań). Wyznaczony obszar obejmuje gminy, których poziom dostępu do usług wymaga szczególnej interwencji. Konsekwencją obecnej sytuacji są liczne problemy społeczne związane między innymi z emigracją ludności oraz wolniejszym niż w pozostałych częściach województwa rozwojem społeczno-gospodarczym. Zjawiska te mają bezpośredni wpływ na atrakcyjność inwestycyjną wskazanych gmin

POWIĄZANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego gmina Pniewy leży na obszarze mezoregionu Pojezierza Poznańskiego, wchodzącego w skład makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego i podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich. Ukształtowanie powierzchni terenu jest dość zróżnicowane, na co zasadniczy wpływ miało zlodowacenie bałtyckie. W efekcie, w krajobrazie gminy zaznacza się dość wyraźny podział na obszary pagórkowate i płaskie. Deniwelacje terenu są znaczne. Dotyczą jednak głównie północnej części gminy. Część południowa, położona na południe od linii Pniewy – Chełmno, ma bowiem charakter względnie płaskiej, bezjeziornej niecki dennomorenowej (wyniesionej około 90-100 m n.p.m.). Tereny położone na północ od drogi krajowej nr 92 są bardziej urozmaicone i pochylone ku północy. Różnice wysokości pomiędzy kulminacją Góry Chełmno (około 130.1 m n.p.m.) a dnem doliny Oszczenicy w północno-zachodniej części gminy (nieco ponad 50 m n.p.m.) wynoszą około 80 m.

Teren gminy położony jest w całości, w dorzeczu rzeki Warty, ale odwadnianie odbywa się w dwóch kierunkach: ku północy - bezpośrednio do rzeki Warty i na południe - do kanałów Obry. Sieć hydrograficzną gminy tworzy kilkanaście jezior, usytuowanych w czterech rynnach.

Na obszarze gminy znajdują się dwa rezerwaty przyrody: „Las Grądowy nad Mogielnicą” oraz „Jakubowo”, kilkadziesiąt pomników przyrody oraz liczne udokumentowane stanowiska roślin chronionych i rzadkich. Istotne znaczenie dla lokalnej flory i fauny mają położonym w południowo – zachodniej części gminy obszar „Zamorze Pniewskie”, gdzie ochronie podlega m.in. jedno z największych i dobrze zachowanych torfowisk mszarnych w Wielkopolsce. W granicach gminy znajduje się także fragment Sierakowskiego Parku Krajobrazowego, który obejmuje dolinę rzeki Oszczenicy i okolice wsi Kikowo.

2.3 Wewnętrzne uwarunkowania rozwoju Gminy Pniewy

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Jednym z podstawowych czynników wpływających na rozwój jednostek samorządu terytorialnego jest sytuacja demograficzna oraz perspektywy jej zmian. Według prognoz demograficznych opisanych w strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku w skali całego województwa liczba ludności po początkowym okresie wzrostu trwającym do 2025 roku następnie ulegać będzie zmniejszaniu, tak aby na koniec prognozowanego okresu wzrost liczby ludności względem roku 2017 wyniósł maksymalnie 0,8%. Największy ubytek ludności w Wielkopolsce nastąpi na obszarach będących otoczeniem aglomeracji i miejskich

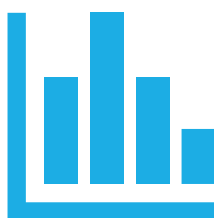
obszarów funkcjonalnych, tj. poza ich granicami/bezpośrednim oddziaływaniem. Dla gminy Pniewy oznacza to, że zmiany demograficzne mogą spowodować wahania liczby ludności a ewentualny wzrost będzie niewielki. Już teraz dane statystyczne świadczą o niewielkim wzroście liczby mieszkańców, jednak porównując wyniki do pozostałych gmin powiatu szamotulskiego jako pozytywny należy interpretować utrzymywanie się tego trendu. Relatywnie wysokie wyniki średniej dynamiki wzrostu gmin Kaźmierz i Duszniki, zaliczonych do Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego, również zdają się potwierdzać tezy zawarte w ww. dokumencie.

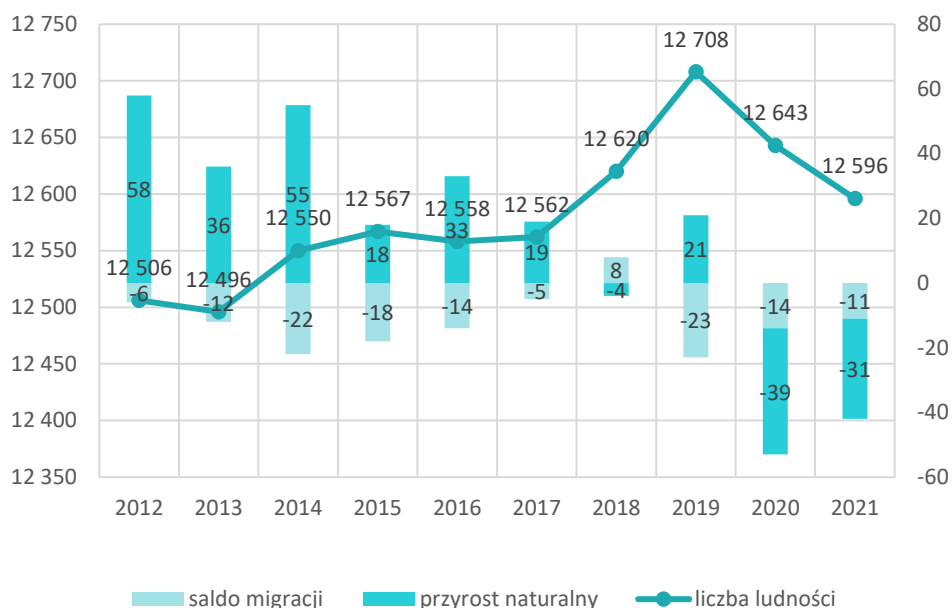
Tabela 1 Zmiany liczby ludności w powiecie szamotulskim w latach 2017-2021

Nazwa	ludność lata 2011-2021					Średnia dynamika
	2017	2018	2019	2020	2021	
Powiat szamotulski	90 920	91 185	91 664	91 745	91 663	100,8
Obrzycko (gmina miejska)	2 378	2 385	2 375	2 385	2 387	100,4
Duszniki	8 933	8 997	9 109	9 179	9 226	103,3
Kaźmierz	8 475	8 583	8 755	8 840	8 974	105,9
Obrzycko (gmina wiejska)	4 515	4 501	4 467	4 498	4 512	99,9
Ostroróg	5 018	4 963	4 925	4 931	4 924	98,1
Pniewy	12 562	12 620	12 708	12 643	12 596	100,3
Szamotuły	29 931	30 047	30 251	30 188	30 100	100,6
Wronki	19 108	19 089	19 074	19 081	18 944	99,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba mieszkańców gminy Pniewy w 2021r. w stosunku do liczby mieszkańców w 2011r. zwiększyła się o 90 osób. W 2019 r. gmina liczyła 12 708 mieszkańców, była to maksymalna liczba mieszkańców w analizowanym okresie czasu. W następnych latach rejestrowano ubytek liczby mieszkańców spowodowany zarówno ujemnym bilansem przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Kompleksowo zmiany omawianego zjawiska przedstawia poniższy rysunek.

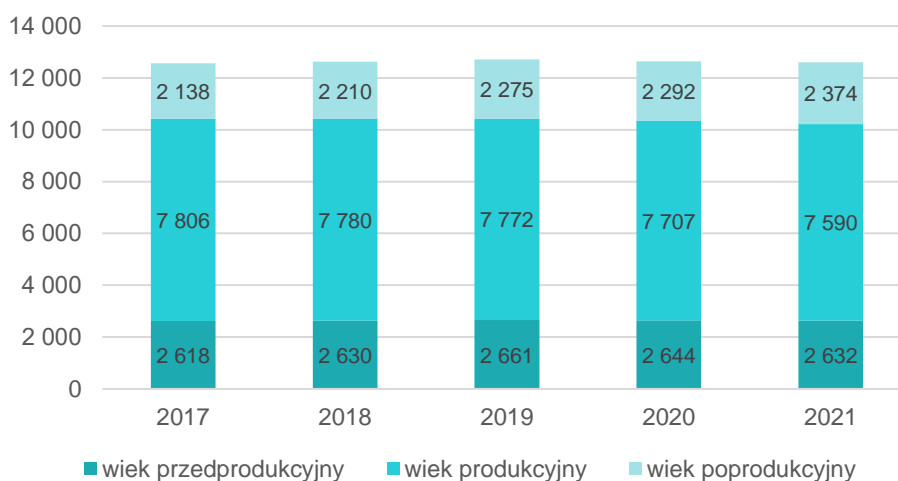

Rysunek 3 Zmiany liczby ludności w Gminie Pniewy w latach 2012-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ważnym ujęciem w analizie sytuacji demograficznej jest struktura ludności w podziale na ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjmuje się wiek 15-64 lata, dla kobiet - 15-59 lat. Obserwuje się zrównanie udziału populacji mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i w wieku poprodukcyjnym. W 2021 roku udział osób w wieku przedprodukcyjnym wyniósł 20,9% (od 2019 r. maleje), udział osób w wieku poprodukcyjnym wyniósł 18,85% (i systematycznie rośnie).

Rysunek 4 Struktura ludności w Gminie Pniewy w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

SYTUACJA EKONOMICZNA

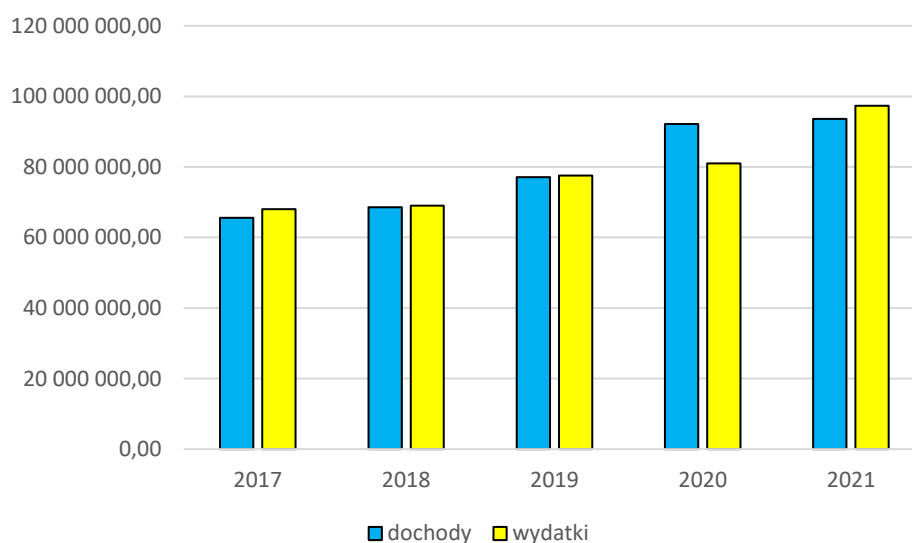
Budżet na rok 2021 uchwalony przez Radę Miejską Pniewy w dniu 17 grudnia 2020 r. uchwałą nr XXV/212/20 i przedstawiał się następująco:

- Dochody 90 853 813,37 zł, w tym: dochody bieżące 74 297 960,12 zł, dochody majątkowe 16 555 853,25 zł
- Wydatki 92 454 754,37 zł, w tym: wydatki bieżące 70 788 434,73 zł, wydatki majątkowe 21 666 319,64 zł

Ostatecznie po dokonanych w ciągu roku zmianach plan budżetu na dzień 31 grudnia 2021 r. przedstawiał się następująco:

- Dochody osiągnęły wysokość 91 973 404,96 zł,
- Wydatki osiągnęły wysokość 100 958 113,91 zł

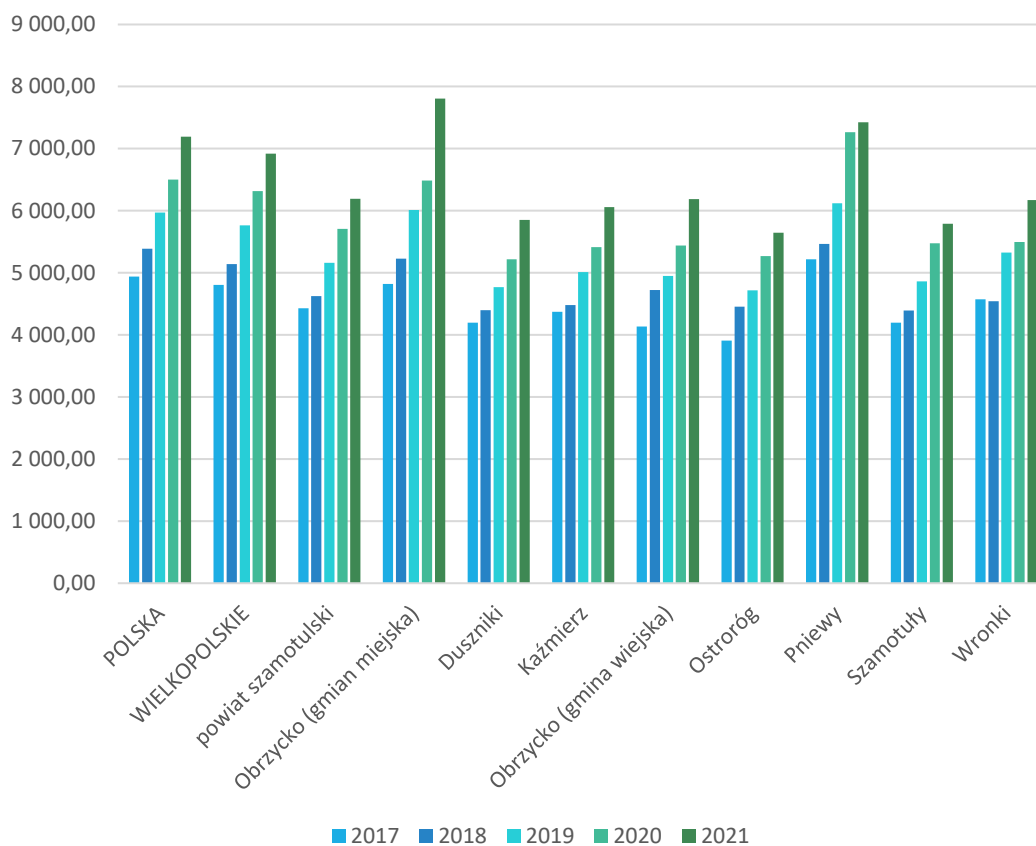
W perspektywie ostatnich pięciu lat wysokość dochodów w budżecie Gminy Pniewy wzrosła z poziomu 65,5 mln złotych w 2017 r. do poziomu blisko 92 mln złotych w 2021 r. Natomiast wydatki w tym samym czasie wzrosły z poziomu 68 mln złotych w 2017 r. do blisko 101 mln złotych w 2021 r.

Rysunek 5 Wysokość dochodów i wydatków gminy w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Częstym sposobem porównywania poziomu zamożności gmin jest odniesienie poziomu dochodów gminy do liczby ludności. Co do zasady poziom dochodów na mieszkańca rośnie. W województwie wielkopolskim w 2021r. wskaźnik ten osiągnął wartość ponad 6918 zł. W gminie Pniewy wynik jest nawet lepszy i osiągnął poziom ok. 7422 zł. W powiecie szamotulskim był to najlepszy wynik spośród gmin miejsko-wiejskich.

Rysunek 6 Dochody gminy na mieszkańca w latach 2017 – 2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

WNIOSKI Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Zgodnie z obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pniewy podjętym uchwałą Rady Miejskiej Pniewy nr XXXIX/402/18 z dnia 26 kwietnia 2018r. Zakładany rozwój gminy opiera się na uwarunkowaniach środowiskowych i społeczno-gospodarczych oraz pełnionych przez gminę funkcjach i obejmuje następujące cele:

- wielofunkcyjny rozwój miasta i wsi oraz poprawę warunków życia mieszkańców,
- rozbudowę infrastruktury technicznej i modernizację układu komunikacyjnego,
- tworzenie przyjaznych warunków dla lokalizacji nowych inwestycji i miejsc pracy,
- właściwe wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej i rozwój otoczenia rolnictwa, w tym przetwórstwa rolno-spożywczego,
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii – elektrownie wiatrowe i fotowoltaika,
- zwiększanie powierzchni leśnej oraz innych terenów zielonych,
- ochronę obszarów cennych przyrodniczo i ich wykorzystanie do promocji gminy,
- ochronę i rewitalizację zabytków i ich wykorzystanie do promocji gminy

W zakresie obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w studium wskazano:

- dostosowanie do klasy drogi głównej ruchu przyspieszonego (GP) drogi nr 24 relacji Pniewy – Gorzyń – Skwierzyna oraz drogi nr 92 relacji Świecko – Pniewy – Poznań – Września – Konin – Koło – Warszawa;
- modernizację układu dróg wojewódzkich;
- budowę drugiej nitki gazociągu tranzytowego;
- budowę linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV Pniewy – Nowy Tomyśl;
- ochron i renowacja zabytków na terenie gminy;
- utrzymanie istniejących form ochrony przyrody, w tym Sierakowskiego Parku Krajobrazowego;
- piętrzenie zbiorników jeziorowych: jez. Pniewskie (zlewnia cieką Mogilnica Środkowa), jez. Psarskie (zlewnia cieką Oszczyńca), jez. Zajączkowskie (zlewnia cieką Oszczyńca); budowa zbiornika retencyjnego dolinnego – zalew w Kikowie, w zlewni cieką Oszczyńca.

W zakresie obszarów, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszarów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne w studium wskazano na:

- tereny przeznaczone do realizacji zadań i przedsięwzięć publicznych, w szczególności tereny związane z usługami podstawowymi, infrastrukturą techniczną i komunikacyjną;
- tereny przeznaczone pod nowoprojektowaną zabudowę mieszkaniową i usługową;
- obszary historycznej i współczesnej zabudowy, dla których konieczne jest przeprowadzenie działań rehabilitacyjnych, restrukturyzacyjnych i rewitalizacyjnych;
- tereny nadjeziorne, w tym tereny otaczające jezioro Pniewskie;
- tereny powierzchniowej eksploatacji kruszywa.

Dopuszcza się zagospodarowanie ww. obszarów również w drodze decyzji administracyjnych, w tym wydawanych na podstawie tzw. specustaw.

W zakresie kierunków i zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej w studium wskazuje się na konieczność dostosowywania gospodarki rolnej i leśnej do zmieniających się wewnętrznych i zewnętrznych czynników rozwoju oraz barier ich hamujących. Przemiany i restrukturyzacja rolnictwa, w tym terenów wiejskich powinny polegać przede wszystkim na:

- przebudowie struktury gospodarstw rolnych indywidualnych w kierunku gospodarstw bardziej efektywnych, większych powierzchniowo, których produkcja dostosowywana będzie do zmieniającego się popytu i potrzeb mieszkańców,
- różnicowaniu struktury zasiewów,
- rozwoju przemysłu rolnego i przetwórczego, opartego na lokalnych zasobach i surowcach,
- rozwoju działalności pozarolniczej oraz rozbudowie sieci usług towarzyszących,

- racjonalnym gospodarowaniu zasobami środowiska, w tym ochronie gleb o najwyższych klasach bonitacyjnych.
- Dopuszcza się przeznaczenie na cele rolnicze niezabudowanych terenów, dla których Studium określa kierunek przeznaczenia pod zabudowę, a także niezalesionych terenów, dla których Studium określa leśny kierunek przeznaczenia.
- Na terenach rolniczych dopuszcza się lokalizację zabudowy zagrodowej.

W zakresie obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji w studium wskazano tereny po powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych oraz tereny składowisk odpadów. Na terenie gminy Pniewy jako obszary wymagające rehabilitacji wskazuje się tereny i obiekty zabytkowych założeń pałacowych, dworskich, folwarcznych i parkowych oraz zabytkowe budynki i obiekty kolei. W szczególności niezbędna jest rewaloryzacja, konserwacja, a czasem i podbudowa zielenią zaniedbanych na ogół parków podworskich. Ponadto duże znaczenie ma odpowiednie ukierunkowanie turystyki na obszarze gminy, uwzględniające ww. obiekty i tereny.

3. Metodyka wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

3.1 Metodyka prac przyjęta w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Pniewy

ETAPY PRAC

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy oraz zawarta w niej procedura delimitacji, opracowana została w sposób spełniający wymogi *Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485.,) dalej: ustawa o rewitalizacji*. Podczas opracowywania procedury delimitacji, korzystano także z wytycznych i rekomendacji zawartych w publikacji „Delimitacja – krok po kroku” zrealizowanej przez zespół pracowników Instytutu Rozwoju Miast pod redakcją Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa⁴.

Przyjęta w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy metodyka, zakładała czteroetapowy system pracy, który przedstawiony został na poniższej grafice.

⁴ Opracowanie zrealizowane przez Instytut Rozwoju Miast na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa, Departamentu Polityki Przestrzennej w ramach umowy nr DPP-U-POWER-173/16, której przedmiotem było: Opracowanie merytoryczne publikacji z zakresu diagnozy i delimitacji obszarów zdegradowanych, ISBN 978-83-7610-653-3

METODA WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO PRZY UŻYCIU WSKAŹNIKA SYNTETYCZNEGO

Z uwagi na fakt, że dobrane wskaźniki przedstawiane są w różnych jednostkach i przedziałach, ich porównywanie oparte na jednowymiarowych zasadach statystycznych pozostaje utrudnione. W przypadku analizy zjawisk złożonych, które opisuje się więcej niż jedną zmienną, pojawiają się problemy, jakie nie występują w analizach prostych dla jednej zmiennej.

Dlatego też, podstawą analizy wielowymiarowej jest **wskaźnik syntetyczny**, który pozwala na porównanie poszczególnych mierników i otrzymanie jednego wskaźnika poziomu rozwoju obszaru. Jest to możliwe dzięki standaryzacji różnych zmiennych niezależnie od ich rodzaju, znaku, wielkości i jednostek.

Standaryzacja danych służy sprowadzeniu zmiennych o różnej wartości i jednostkach do wzajemnej porównywalności. Wiąże się ona również z ustaleniem kierunku wpływu każdego ze wskaźników, czyli określeniem czy dany wskaźnik jest stymulantą, czy destymulantą. W przypadku stymulandy, wzrost wskaźnika oznacza pozytywny rezultat dla badanego zjawiska, natomiast w przypadku destymulandy – wzrost wartości zmiennej świadczy negatywnie o zjawisku.

Z tego względu, w celu standaryzacji wskaźników posłużono się metodą wyrażoną wzorem:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j}, \text{ gdy zmienna jest stymulantą lub}$$

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j} * (-1), \text{ gdy zmienna jest destymulantą,}$$

gdzie:

t_{ij} – standaryzowana wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i ,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i ,

\bar{x}_j – średnia arytmetyczna wskaźnika j ,

s_j – odchylenie standardowe wskaźnika j .

W ten sposób wartości większe od średniej dla całej gminy po standaryzacji będą przyjmowały wartość dodatnią (korzystniejszą dla danej jednostki analitycznej), natomiast wartości mniejsze od średniej – wartość ujemną (niekorzystną dla danej jednostki analitycznej). Im niższa jest wartość standaryzowanego wskaźnika tym poziom koncentracji negatywnego zjawiska w danej jednostce analitycznej jest większy.

Ostatnim etapem wyznaczenia wskaźnika syntetycznego jest obliczenie średniej arytmetycznej zestandaryzowanych zmiennych dla każdej z badanych sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Wartość wskaźnika syntetycznego odpowiada na pytanie, czy dana jednostka analityczna znajduje się w stanie kryzysowym. Wysokie wartości wskaźnika świadczą o pozytywnym obrazie zjawisk w danej jednostce, natomiast niskie ukazują koncentrację zjawisk kryzysowych. W celu uzyskania wartości wskaźnika syntetycznego posłużono się wzorem:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk dla jednostki analitycznej i ,

n – liczba wskaźników,

t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i .

Zgodnie z przyjętą metodologią do obszaru zdegradowanego włączone mogą zostać wszystkie te jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny jest ujemny (mniejszy niż 0) w sferze społecznej oraz w co najmniej jednej z pozostałych sfer. Im niższe wartości przyjmuje wskaźnik syntetyczny tym poziom negatywnych zjawisk w danej sferze jest większy. Spośród wyznaczonych obszarów zdegradowanych, wytyczono obszar rewitalizacji, który zgodnie z wymogami ustawy o rewitalizacji, nie może przekraczać 20% powierzchni Gminy i nie może być zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców Gminy.

3.2 Podział Gminy Pniewy na jednostki analityczne

Zgodnie z przedstawioną w powyższym rozdziale metodyką prac, przyjętą w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych, etap pierwszy dotyczył podziału Gminy Pniewy na niepodzielne jednostki analityczne, stanowiące całość pod względem funkcjonalnym i społecznym. Takie działanie umożliwiło zebranie i przetworzenie, a w kolejnym kroku zagregowanie danych opisujących sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Wyznaczone w procesie delimitacji jednostki analityczne odzwierciedlają specyfikę danego terenu, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji dominującej, a także sposobu zagospodarowania przestrzennego. Ważnym było również, aby w trakcie dokonywania podziału, uwzględnić intensywność użytkowania danego obszaru. Tak

wpracowany podział sprawił, że dokonana w kolejnych etapach porównawcza analiza wskaźnikowa, przeprowadzona została w sposób uwzględniający zróżnicowanie przestrzenne Gminy.

W celu dokonywania podziału gminy na jednostki analityczne skorzystano z istniejącego już podziału na obręby ewidencyjne. Dokonano w nim pewnych modyfikacji. Miasto Pniewy, stanowiące jeden obręb ewidencyjny, skupia 65% ogółu mieszkańców. Zgodnie z ustawą, ze względu na przekroczenie progu 30% populacji, taka jednostka nie mogłaby zostać zaliczona do obszaru rewitalizacji. W związku z tym należało dokonać podziału miasta Pniewy na mniejsze jednostki analityczne. W ten sposób powstały jednostki: „Pniewy-zachód” w granicach której zawiera się historyczne centrum miasta, „Pniewy-wschód”, „Pniewy-północ” i „Pniewy-południe”. Wykaz ulicy zaliczonych do poszczególnych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2 Jednostki analityczne miasta Pniewy

Lp.	Jednostka analityczna	wykaz ulic
1	Pniewy-zachód	Adama Mickiewicza, Dworcowa, gen. Józefa Hallera, Grobla, Jeziorna, Kapłańska, Kowalska, Lwówecka, Międzychodzka, Młyńska, Nowa, Ogrodowa, Poczтовая, Powstańców Wlkp., Poznańska (część), Prosta, Rynek, Spichrzowa, Szkolna, Środkowa, Św. Ducha, Św. Urszuli Ledóchowskiej, Św. Wawrzyńca, Św. Floriana, Targowa, Wodna, Wolności, Zamorska,
2	Pniewy-wschód	Agrestowa, Akacyjowa, Borówkowa, Brzozowa, Bukowa, Cicha, Cisowa, Dębowa, dr. W. Felickiego, Grabowa, Halluin, I. Łukasiewicza, Jagodowa, Jakubowska (część), Jarzębinowa, Jasna, Jaworowa, J. Sniadeckiego, Jodłowa, Klonowa, Konińska, Kościarska, Krótka, Lipowa, Łąkowa, Malinowa, M. Kopernika, Miła, Modrzewiowa, Oba, Okrężna, Pogodna, Poziomkowa, Poznańska (część), Promienista, Radkowska, Radosna, Słoneczna, Sosnowa, Spacerowa, Spokojna, Sportowa, Strzelecka (część), Świerkowa, Tęczowa, Topolowa, Truskawkowa, Turowska (część), Wyzwolenia
3	Pniewy-północ	Azaliowa, Brzoskwińska, Czereśniowa, Fiołkowa, Frezjowa, Gerberowa, Hiacyntowa, Irysowa, Jagiellońska, Konwaliowa, Krokusowa, ks. M.Maciejewskiego, Lawendowa, Leśna, Liliowa, Łubinowa, Piastowska, Polna, Różana, Sasankowa, Słonecznikowa, Słowiańska, Stokrotkowa, Tulipanowa, Wiśniowa, Wroniecka, Wspólna, Żonkilowa
4	Pniewy-południe	Błękitna, Bolesława Prusa, H. Sienkiewicza, Jakubowska, Józefa I. Kraszewskiego, Krańcowa, Marii Konopnickiej, Poznańska (część), Strzelecka (część), Turowska (część), Władysława S. Reymonta, Zielona

Źródło: opracowanie własne.

Jednocześnie dokonano kilku połączeń mniejszych (zwłaszcza ludnościowo) obrębów ewidencyjnych w jedną jednostkę analityczną. Stało się tak w przypadku obrębów:

- Zamorze i Pniewy-zamek, które utworzyły jednostkę „Zamorze”,
- Lubosina i Przystanki, które utworzyły jednostkę „Lubosina, Przystanki”,
- Buszewko i Dębina, które utworzyły jednostkę „Dębina, Buszewko”,
- Dęborzyce i Buszewo, które utworzyły jednostkę „Dęborzyce, Buszewo”.

Szczegółowe dane dotyczące utworzonych jednostek analitycznych przedstawione zostały w poniższej tabeli. Największą jednostką pod względem liczby ludności jest „Pniewy-wschód”, w której zameldowane na pobyt stały i czasowy na koniec 2021 roku były 3583 osoby⁵, najmniejszą pod tym względem jednostką jest położone najbardziej na północ „Nosalewo” (75 osób). Pod względem powierzchni największą jednostką jest „Chełmno-Jakubowo” liczącą 13,75 km² powierzchni (8,7% powierzchni gminy), a najmniejszą jest jednostka miejska „Pniewy-południe” licząca 1,11 km² powierzchni (0,7% powierzchni gminy).

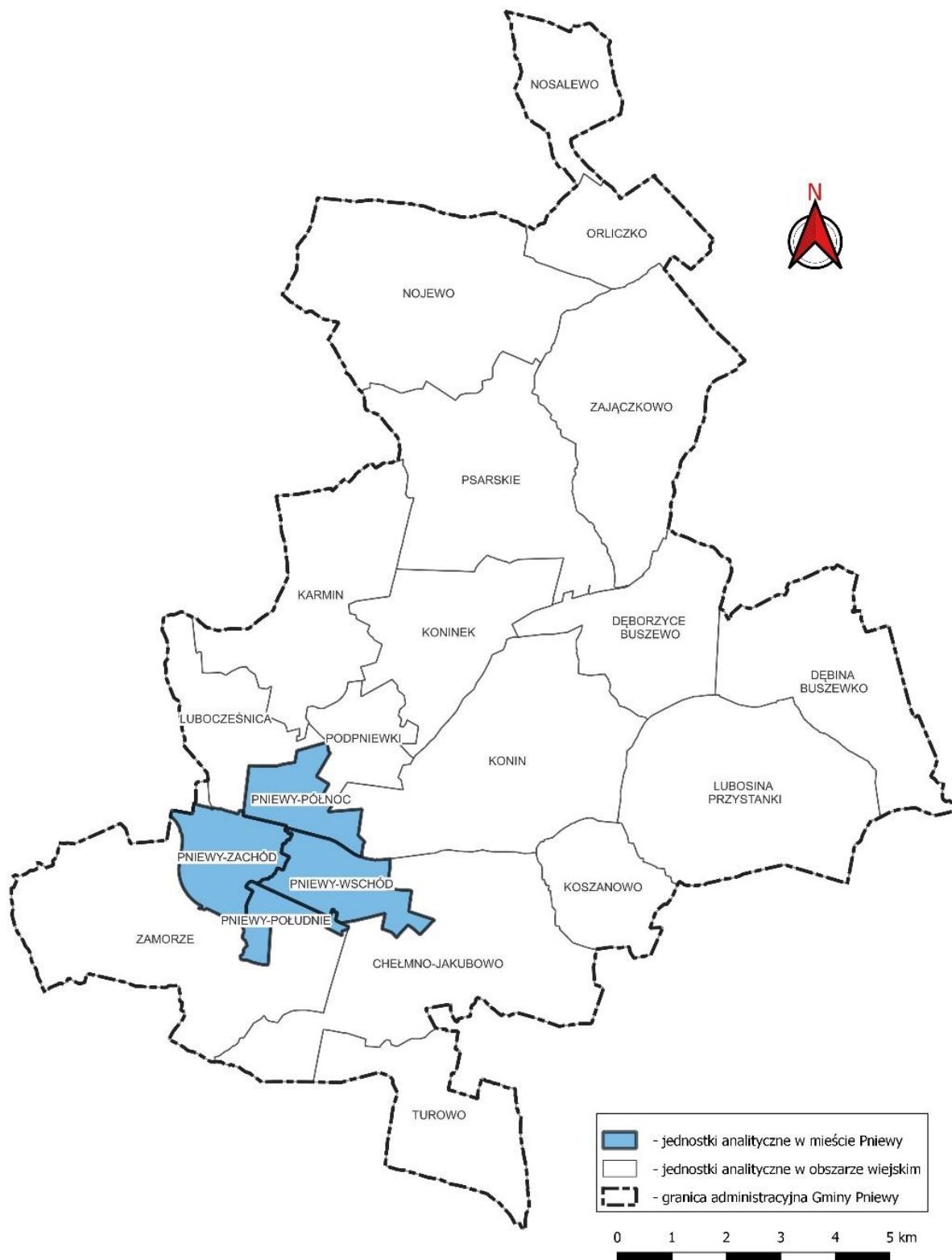
Tabela 3 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Pniewy

Lp.	Jednostka analityczna	Powierzchnia (km ²)	Udział w ogólnej powierzchni (<20%)	Liczba mieszkańców (stałych i czasowych) wg stanu na 31.12.2021	Udział w całkowitej liczbie mieszkańców (<30%)
1	Pniewy-zachód	3,01	1,9%	2451,6	19,5%
2	Pniewy-wschód	2,93	1,9%	3582,9	28,5%
3	Pniewy-północ	2,27	1,4%	1199	9,5%
4	Pniewy-południe	1,11	0,7%	884,5	7,0%
5	Chełmno-Jakubowo	13,75	8,7%	502	4,0%
6	Dębina, Buszewko	9,38	5,9%	369	2,9%
7	Dęborzyce, Buszewo	6,91	4,4%	355	2,8%
8	Karmin	9,47	6,0%	288	2,3%
9	Konin	13,38	8,5%	197	1,6%
10	Nojewo	13,73	8,7%	461	3,7%
11	Koninek	6,95	4,4%	142	1,1%
12	Koszanowo	4,3	2,7%	187	1,5%
13	Lubocześnica	4,37	2,8%	244	1,9%
14	Lubosina, Przystanki	12,75	8,1%	310	2,5%
15	Nosalewo	3,73	2,4%	75	0,6%
16	Orliczko	4,47	2,8%	159	1,3%
17	Podpniewki	2,8	1,8%	158	1,3%
18	Psarskie	11,42	7,2%	256	2,0%
19	Turowo	6,57	4,2%	280	2,2%
20	Zajączkowo	11,93	7,5%	252	2,0%
21	Zamorze	13,07	8,3%	223	1,8%

Źródło: opracowanie własne.

Sporządzony podział gminy na jednostki analityczne pozwala ponadto zachować spójność pod względem powierzchniowymi i populacyjnym. Ponadto jest tożsamy z podziałem przyjętym w Programie Rewitalizacji miasta i gminy Pniewy na lata 2017 – 2023, daje to możliwość prowadzenia analiz porównawczych a także obserwacji zjawisk w dłuższym okresie czasu. Granice jednostek analitycznych przedstawia rysunek na następnym stronie.

⁵ dane ludnościowe dla jednostek miejskich Pniew są szacunkowe i wynikają z proporcjonalnego podziału liczby mieszkańców w stosunku do odcinka ulicy jaki zawiera się w granicach danej jednostki.

Rysunek 7 Podział Gminy Pniewy na jednostki analityczne

Źródło: opracowanie własne.

3.3 Wybór wskaźników służących dokonaniu analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych

ZJAWISKA KRYZYSOWE

Celem analizy wskaźnikowej jednostek analitycznych, przedstawionej w dalszej części Diagnozy, jest zidentyfikowanie lokalnych problemów rozwojowych, które występują na terenie Gminy Pniewy. Pierwszym krokiem będzie ich prezentacja, a następnym zbadanie natężenia zjawisk kryzysowych występujących na terenie całej gminy. Na potrzeby przedmiotowej analizy zgromadzono dane umożliwiające przedstawienie i zbadanie sfery społecznej z obszaru bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, problemów osób ze szczególnymi potrzebami, kapitału społecznego, poziomu edukacji, a także aktywności społecznej.

W sferze gospodarczej zbadano aktywność gospodarczą w poszczególnych jednostkach analitycznych, z kolei w sferze środowiskowej skupiono się na analizie pokrycia budynków szkodliwymi dla zdrowia i środowiska włóknami azbestowymi.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej zbadano dostępność infrastruktury publicznej (w tym placów zabaw i obiektów sportowych). Natomiast w przypadku sfery technicznej przeanalizowano stan techniczny przestrzeni publicznej.

POZYSKANIE DANYCH

Proces analityczny, oparty na agregowaniu informacji w obrębie jednostek analitycznych, przeprowadzono z wykorzystaniem danych ilościowych, uzyskanych z rejestrów instytucji samorządowych oraz oddziałów instytucji funkcjonujących na terenie Gminy Pniewy:

- Urzędu Miejskiego Pniewy,
- Komendy Powiatowej Policji w Szamotułach,
- Ośrodka Pomocy Społecznej w Pniewach,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Szamotułach,
- Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych).

Dane wyjściowe służące zdiagnozowaniu zjawisk kryzysowych w poszczególnych jednostkach analitycznych pozyskane od wyżej wymienionych instytucji przekształcono na porównywalne wskaźniki obrazujące sytuację w danej sferze. Zgodnie z wcześniej opisaną standaryzacją danych, podczas doboru wskaźników, dokonano ich jednoczesnego rozróżnienia na stymulanty i destymulanty.

ZAKRES CZASOWY

Każdy z omawianych wskaźników zawiera informacje o zakresie czasowym jakiego dotyczy. Ma to na celu uszczegółowienie i doprecyzowanie występowania (trwania) danego zjawiska kryzysowego. Dane wykorzystane do analizy, a co za tym idzie obliczone wskaźniki dotyczyły 2021 roku.

Tabela 4 Wskaźniki wykorzystane do zdiagnozowania zjawisk kryzysowych

SFERA SPOŁECZNA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
BEZROBOCIE	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	Powiatowy Urząd Pracy w Szamotułach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Powiatowy Urząd Pracy w Szamotułach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	Powiatowy Urząd Pracy w Szamotułach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	Powiatowy Urząd Pracy w Szamotułach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
UBÓSTWO	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.

	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Liczba uczniów otrzymujących stypendium socjalne w przeliczeniu na 100 uczniów	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
PRZESTĘPCZOŚĆ	Liczba stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców	Komenda Powiatowa Policji w Szamotułach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców	Komenda Powiatowa Policji w Szamotułach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.

	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
KAPITAŁ LUDZKI	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Udział dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Udział dzieci w wieku 3-6 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
POZIOM EDUKACJI	Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z 3 przedmiotów)	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu	Stymulanta	w 2021 r.
AKTYWNOŚĆ SPOŁĘCZNA	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
SFERA GOSPODARCZA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	w 2021 r.
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	w 2021 r.
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.

	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
SFERA ŚRODOWISKOWA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
POKRYCIE AZBESTEM	Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ	Liczba obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
ŁĄD PRZESTRZENNY	Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
SFERA TECHNICZNA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
STAN TECHNICZNY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków komunalnych	Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Liczba obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021

Źródło: opracowanie własne.

4. Analiza wskaźnikowa Gminy Pniewy

4.1 Sfera społeczna

Sfera społeczna stanowi najważniejszy element diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Obszar zdegradowany wyznacza się na podstawie koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. W pozostałych sferach zjawiska kryzysowe mogą dotyczyć tylko jednej z nich, aby móc wyodrębnić obszar zdegradowany. Dalsza część podrozdziału przedstawia szczegółową charakterystykę sfery społecznej Gminy Pniewy.

BEZROBOCIE

Bezrobotnym, w pewnym uproszczeniu, jest osoba, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, niezatrudniona i niewykonywująca innej pracy zarobkowej ale zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (albo jeżeli jest to osoba niepełnosprawna, to jest zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.⁶

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym, które może przerodzić się w poważny problem, zwłaszcza kiedy jego poziom i natężenie pozostają wysokie w długim okresie. Ze względu na czas trwania wyróżnia się bezrobocie krótkookresowe, długookresowe, chroniczne, sezonowe. Ze względu na czynniki je wywołujące oraz konsekwencje jakie ze sobą niosą wyróżnia się natomiast bezrobocie strukturalne, koniunkturalne, technologiczne, frykcyjne czy naturalne. To ostatnie występuje zawsze, niezależnie od fazy cyklu koniunkturalnego, trwającego bądź nie sezonu czy dostępności miejsc pracy w przedsiębiorstwach. Przyczyną bezrobocia określanego jako naturalne jest fakt, że zawsze istnieje pewna liczba wolnych miejsc pracy oraz osób poszukujących lub zmieniających pracę. Ze względu na dynamikę tych procesów nie jest możliwa sytuacja, by w gospodarce nie było bezrobocia.

Najbardziej problematyczną sytuacją na rynku pracy jest natomiast nie tyle poziom bezrobocia, co utrzymywanie się tego zjawiska w dłuższej perspektywie czasowej. Niekorzystne tło, które utrwali bezrobocie w gospodarce jest główną przyczyną pojawienia się bezrobocia długookresowego (które trwa ponad rok czasu). Wydłużający się okres poszukiwań pracy wywołuje szereg strat, zarówno w wymiarze indywidualnym, jak i społecznym. Stanowi też zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie wielkopolskim na koniec 2021 roku wyniosła 3,1 % (w kraju – 5,4%) i była najniższą wśród wszystkich województw w kraju. Wskazać

⁶ Pojęcie osoby bezrobotnej zdefiniowano w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t. j. Dz. U. z 2022r. poz. 690)

należy na duże zróżnicowanie geograficzne tego zjawiska. Najniższą stopę bezrobocia zarejestrowano w powiatach Poznańskim, Kępińskim i w mieście Poznaniu (1,6%) a najwyższą w powiecie Konińskim (8,3%). Wynik dla powiatu szamotulskiego wyniósł 3,3%.

Analiza wskaźnikowa w aspekcie bezrobocia przeprowadzona została w oparciu o następujące zbiory danych:

- Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców,
- Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym,
- Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych,
- Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym,
- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców,
- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej,
- Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców.

Najwięcej osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców zamieszkiwało jednostkę „Koszanowo” i „Konin”, wart zwrócenia uwagi jest fakt braku osób bezrobotnych w jednostce „Orliczko”. Analogicznie sytuacja przedstawia się w przeliczeniu liczby bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Wszystkie osoby bezrobotne zamieszkałe w jednostkach: „Nosalewo”, „Podpniewki” i „Zamorze” były to osoby długotrwale bezrobotne, nie stwierdzono bezrobocia długookresowego natomiast w jednostkach: „Dęborzyce, Buszewo”, „Lubocześnica”, „Zajączkowo” i w wyróżnionej wcześniej jako wolnej od problemu bezrobocia jednostce „Orliczko”. W odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym zamieszkujących daną jednostkę najgorszą sytuację zanotowano w jednostkach „Koszanowo” i „Podpniewki” jednak udział osób długotrwale bezrobotnych w żadnej jednostce analitycznej nie przekraczał 3,7%. Ostatnie dwa wskaźniki dotyczą odsetka osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w odniesieniu do ogólnej liczby mieszkańców i w odniesieniu do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej. Najwyższe wartości w obu przypadkach odnotowano w jednostce „Dęborzyce, Buszewo”, natomiast w zdecydowanej większości jednostek zjawisko to nie występuje. Szczegółowe dane dotyczące wszystkich jednostek analitycznych zestawiono w tabeli na następnej stronie.

Podsumowując, należy stwierdzić, że sytuacja na rynku pracy oceniana zarówno przez pryzmat poziomu stopy bezrobocia w powiecie szamotulskim, jak i wskaźników wykorzystanych do opisu bezrobocia w gminie jest dobra. Z danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy wynika, że na koniec grudnia 2021 roku z gminy Pniewy zarejestrowane były 153 osoby bezrobotne. Oznacza to, że stopa bezrobocia w gminie wyniosła 2,01%. Abstrahując od poziomu bezrobocia w gminie, który jest niski, zwraca uwagę bardzo wysoki (nawet 100%) udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w niektórych (wcześniej wymienionych) jednostkach analitycznych gminy.

Tabela 5 Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze bezrobocia

Jednostka analityczna	BEZROBOCIE											
	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców		Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym		Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych		Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Pniewy-zachód	1,38	-0,040	2,21	0,050	42,0%	0,117	0,9%	0,272	0,4%	-1,347	4,1%	-1,196
Pniewy-wschód	0,95	0,566	1,59	0,566	44,1%	0,051	0,7%	0,480	0,1%	0,290	1,2%	0,055
Pniewy-północ	1,42	-0,095	2,27	-0,001	29,4%	0,513	0,7%	0,512	0,1%	0,145	1,7%	-0,138
Pniewy-południe	0,70	0,915	1,22	0,881	29,0%	0,525	0,4%	0,802	0,0%	0,584	0,0%	0,591
Chełmno-Jakubowo	1,20	0,219	1,99	0,236	33,3%	0,390	0,7%	0,517	0,0%	0,584	0,0%	0,591
Dębina, Buszewko	2,17	-1,153	3,64	-1,145	62,5%	-0,527	2,3%	-0,970	0,5%	-2,267	5,0%	-1,597
Dęborzyce, Buszewo	0,56	1,109	0,91	1,138	0,0%	1,438	0,0%	1,129	0,6%	-2,380	8,3%	-3,055
Karmin	1,74	-0,544	2,87	-0,506	80,0%	-1,077	2,3%	-0,994	0,0%	0,584	0,0%	0,591
Konin	2,54	-1,674	3,97	-1,422	60,0%	-0,449	2,4%	-1,070	0,0%	0,584	0,0%	0,591
Nojewo	1,74	-0,543	3,08	-0,676	50,0%	-0,134	1,5%	-0,292	0,0%	0,584	0,0%	0,591
Koninek	2,11	-1,075	3,30	-0,860	33,3%	0,390	1,1%	0,114	0,0%	0,584	0,0%	0,591
Koszanowo	2,67	-1,866	4,59	-1,940	80,0%	-1,077	3,7%	-2,259	0,0%	0,584	0,0%	0,591
Luboczęsnica	0,82	0,748	1,33	0,783	0,0%	1,438	0,0%	1,129	0,0%	0,584	0,0%	0,591
Lubosina, Przystanki	0,97	0,539	1,76	0,422	33,3%	0,390	0,6%	0,585	0,3%	-1,113	3,7%	-1,030
Nosalewo	1,33	0,024	2,44	-0,142	100,0%	-1,706	2,4%	-1,123	0,0%	0,584	0,0%	0,591
Orliczko	0,00	1,903	0,00	1,899	0,0%	1,438	0,0%	1,129	0,0%	0,584	0,0%	0,591
Podpniewki	1,90	-0,773	3,41	-0,954	100,0%	-1,706	3,4%	-2,019	0,0%	0,584	0,0%	0,591
Psarskie	0,78	0,802	1,30	0,812	50,0%	-0,134	0,6%	0,529	0,0%	0,584	0,0%	0,591
Turowo	2,14	-1,117	3,80	-1,279	33,3%	0,390	1,3%	-0,040	0,0%	0,584	0,0%	0,591
Zajączkowo	0,79	0,785	1,23	0,866	0,0%	1,438	0,0%	1,129	0,4%	-1,504	4,3%	-1,311
Zamorze	0,45	1,271	0,75	1,274	100,0%	-1,706	0,7%	0,440	0,0%	0,584	0,0%	0,591

Źródło: opracowanie własne.

UBÓSTWO

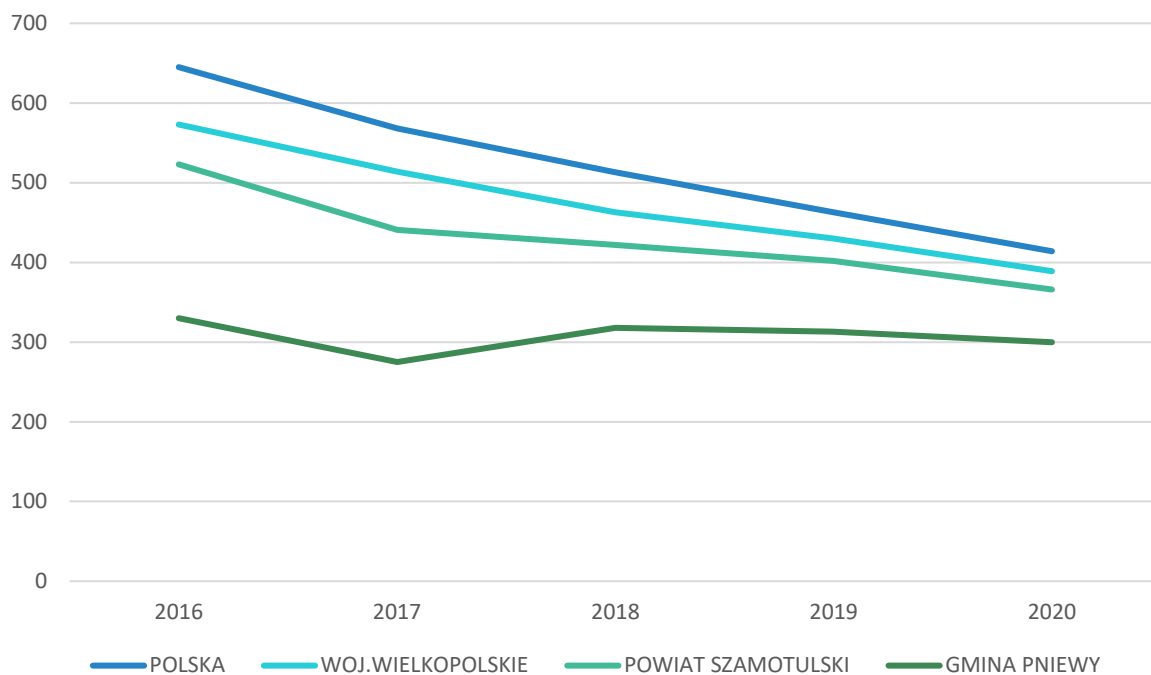
Występującemu i pogłębiającemu się zjawisku bezrobocia bardzo często współtowarzyszy zjawisko ubóstwa, które opiera się na odniesieniu poziomu zaspokojenia potrzeb osób, rodzin, gospodarstw domowych do poziomu ich zaspokojenia przez innych członków społeczeństwa. Rozumiane jest przede wszystkim jako ograniczenie środków do życia, a tym samym skutkujące obniżeniem się poziomu życia poza akceptowane w kraju zamieszkania minimum.

Działania zmierzające m.in. do ograniczenia ubóstwa na terenie Gminy Pniewy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zlokalizowany przy ulicy Wolności 1 w Pniewach. Jednostka ta realizuje zadania z zakresu polityki społecznej na rzecz rodzin i osób, które nie mogą samodzielnie, wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości, pokonać trudnej sytuacji w jakiej się znaleźli. Do głównych zadań OPS należy: przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą o pomocy społecznej świadczeń, realizacja rządowych programów pomocy społecznej i gminnych programów osłonowych, a także realizacja programów współfinansowanych ze środków unijnych oraz realizacja zadań wynikających z przepisów prawa.

Pomoc świadczona przez OPS w Pniewach na rzecz rodzin i osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej przybiera formy pieniężne i niepieniężne. Jedną z takich form jest przyznawanie świadczeń, w tym m.in.: zasiłków stałych, okresowych, celowych i specjalnych zasiłków celowych, a także innych świadczeń pieniężnych. Do niepieniężnych form pomocy zalicza się: pracę socjalną, składki na ubezpieczenie, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc rzeczową, sprawienie pogrzebu, interwencję kryzysową, schronienie, posiłek oraz niezbędne ubranie.

W 2021 roku OPS udzielił pomocy 364 rodzinom, która obejmowała 817 osób. Najczęstszymi powodami ubiegania się o pomoc społeczną w gminie było: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność.

Poziom ubóstwa można określić m.in. za pomocą wskaźnika przedstawiającego liczbę beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Wyniki dla Gminy Pniewy w zestawieniu z wynikami dla powiatu szamotulskiego, województwa wielkopolskiego i całego kraju są wyraźnie niższe. Mniejszy wskaźnik liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w powiecie szamotulskim mają tylko gminy Duszniki (222/10 tys) i Obrzycko- gmina wiejska (233).

Rysunek 8 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Pniewy na tle powiatu, województwa i kraju

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zjawisko ubóstwa w poszczególnych jednostkach analitycznych zbadano na podstawie wskaźników:

- Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców,
- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, z tytułu ubóstwa, w ogólnej liczbie mieszkańców,
- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, z tytułu ubóstwa, w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej,
- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców
- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej,
- Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej,
- Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej,
- Liczba uczniów otrzymujących stypendium socjalne w przeliczeniu na 100 uczniów,
- Liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów.

Tabela 6 Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze ubóstwa

Jednostka analityczna	UBÓSTWO																			
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej		Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej		Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na 100 mieszkańców		Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej		Liczba uczniów otrzymujących stypendium socjalne w przeliczeniu na 100 uczniów		Liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów	
	wskaźnik	standardyzacja	wskaźnik	standardyzacja	wskaźnik	standardyzacja	wskaźnik	standardyzacja	wskaźnik	standardyzacja	wskaźnik	standardyzacja	wskaźnik	standardyzacja	wskaźnik	standardyzacja	wskaźnik	standardyzacja	wskaźnik	standardyzacja
Pniewy-zachód	0,09	-0,461	1,7%	-1,674	18,4%	-0,880	0,7%	-0,066	8,1%	0,002	3 326,50	-0,742	14 355,67	-1,543	1 596,84	-1,440	0,67	-0,036	3,39	-1,121
Pniewy-wschód	0,05	0,898	0,3%	0,377	7,0%	0,176	0,2%	0,448	3,7%	0,437	1 698,17	0,170	3 701,66	0,414	812,66	-0,045	0,40	0,118	0,65	0,065
Pniewy-północ	0,05	0,760	0,4%	0,225	8,3%	0,051	0,5%	0,141	10,0%	-0,188	3 812,01	-1,013	8 584,19	-0,483	1 715,41	-1,651	0,00	0,356	0,00	0,344
Pniewy-południe	0,03	1,344	0,2%	0,518	7,3%	0,147	0,2%	0,373	8,0%	0,007	1 865,39	0,076	2 973,66	0,548	959,93	-0,307	0,00	0,356	0,41	0,166
Chełmno-Jakubowo	0,07	0,279	0,2%	0,559	3,0%	0,541	0,8%	-0,131	12,1%	-0,397	744,47	0,704	2 076,21	0,713	315,83	0,839	0,00	0,356	0,00	0,344
Dębina, Buszewko	0,11	-1,028	0,3%	0,449	2,5%	0,589	2,2%	-1,394	20,0%	-1,176	574,35	0,799	2 490,40	0,636	229,74	0,992	0,00	0,356	1,75	-0,413
Dęborzycze, Buszewo	0,07	0,222	0,8%	-0,431	12,5%	-0,333	0,6%	0,084	8,3%	-0,023	1 025,59	0,547	3 177,88	0,510	470,06	0,564	0,00	0,356	0,00	0,344
Karmin	0,09	-0,579	0,3%	0,332	3,7%	0,478	0,0%	0,602	0,0%	0,800	2 139,04	-0,077	7 427,20	-0,270	792,24	-0,009	5,56	-2,916	0,00	0,344
Konin	0,06	0,427	2,5%	-3,026	41,7%	-3,025	0,0%	0,602	0,0%	0,800	2 575,21	-0,321	3 921,63	0,374	643,80	0,255	6,06	-3,214	0,00	0,344

Nojewo	0,10	-0,764	0,9%	-0,466	8,7%	0,018	0,2%	0,402	2,2%	0,586	2 038,20	-0,020	8 400,37	-0,449	841,86	-0,097	0,00	0,356	0,00	0,344
Koninek	0,11	-1,159	0,7%	-0,215	6,3%	0,243	4,9%	-3,936	43,8%	-3,523	1 482,75	0,291	9 397,70	-0,632	834,05	-0,083	0,00	0,356	10,53	-4,201
Koszanowo	0,09	-0,492	0,5%	0,045	5,9%	0,277	0,5%	0,110	5,9%	0,219	8 731,89	-3,768	23 347,31	-3,194	2 568,20	-3,167	0,00	0,356	0,00	0,344
Lubocześnica	0,02	1,666	0,4%	0,236	20,0%	-1,025	0,4%	0,225	20,0%	-1,176	1 602,12	0,224	1 969,82	0,732	961,27	-0,309	0,00	0,356	0,00	0,344
Lubosina, Przystanki	0,09	-0,375	0,3%	0,370	3,7%	0,478	1,3%	-0,586	14,8%	-0,663	994,12	0,564	3 206,85	0,505	368,19	0,745	0,00	0,356	0,00	0,344
Nosalewo	0,16	-2,609	0,0%	0,864	0,0%	0,820	0,0%	0,602	0,0%	0,800	3 477,56	-0,826	13 910,24	-1,461	869,39	-0,146	0,00	0,356	0,00	0,344
Orliczko	0,09	-0,404	0,0%	0,864	0,0%	0,820	0,0%	0,602	0,0%	0,800	232,00	0,991	729,56	0,960	82,86	1,253	0,00	0,356	0,00	0,344
Podpniewki	0,04	1,130	0,0%	0,864	0,0%	0,820	0,0%	0,602	0,0%	0,800	1 310,00	0,387	2 487,34	0,637	655,00	0,235	0,00	0,356	0,00	0,344
Psarskie	0,09	-0,339	0,0%	0,864	0,0%	0,820	0,4%	0,243	4,5%	0,351	1 897,39	0,059	5 929,33	0,005	689,96	0,173	0,00	0,356	0,00	0,344
Turowo	0,05	0,652	1,8%	-1,873	33,3%	-2,256	0,0%	0,602	0,0%	0,800	944,83	0,592	2 362,07	0,660	440,92	0,616	0,00	0,356	0,00	0,344
Zajączkowo	0,09	-0,503	0,4%	0,256	4,3%	0,419	0,8%	-0,128	8,7%	-0,059	1 187,50	0,456	3 769,84	0,402	413,04	0,666	0,00	0,356	0,00	0,344
Zamorze	0,03	1,332	0,0%	0,864	0,0%	0,820	0,0%	0,602	0,0%	0,800	382,00	0,907	856,50	0,937	272,86	0,915	0,00	0,356	0,00	0,344

Źródło: opracowanie własne

Obszar ubóstwa zbadany został przez największą liczbę wskaźników. W odniesieniu do ogółu mieszkańców gminy niewielka liczba osób korzysta z pomocy społecznej. Najwięcej mieszkańców korzystających z pomocy społecznej zanotowano w jednostce „Nosalewo” a najmniej w „Lubocześnicy”. Jeżeli scharakteryzować zbiór osób korzystających z pomocy społecznej według przyczyny, to należy wskazać, że z powodu ubóstwa największy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej zanotowano w jednostkach: „Konin” (41,7%) i „Turowo” (33,3%), problem ten nie został zarejestrowany w kilku jednostkach, do których należą: „Nosalewo”, „Orliczko”, „Podpniewki”, „Psarskie” i „Zamorze”. Problemem alkoholizmu dotkniętych jest najwięcej osób w jednostce „Koninek”. Blisko 5% mieszkańców boryka się z tym uzależnieniem, co stanowi blisko 44% wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej w tej jednostce.

W ujęciu ekonomicznym najwyższy poziom pomocy finansowej w gminie zarejestrowano w jednostce „Koszanowo”. W 2021 roku kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 8 731zł, w przeliczeniu na 100 mieszkańców dało to kwotę 23 347zł, a w przeliczeniu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej wyniosło 2 568zł. Natomiast najniższy poziom wsparcia finansowego zarejestrowano w jednostce „Orliczko” gdzie np. kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej wyniosła tylko około 83zł.

Ostatnią grupą wskaźników mierzących poziom ubóstwa są wskaźniki informujące o liczbie uczniów otrzymujących stypendium socjalne oraz korzystających z posiłków finansowanych przez OPS. Pierwszy z wymienionych wskaźników wykazał najwyższe wartości w jednostkach: „Karmin” i „Konin”, a drugi w jednostce „Koninek”. W większości jednostek nie zarejestrowano uczniów korzystających z którejkolwiek z pomocy.

PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość rozumie się jako wszelkiego rodzaju czyny określone przez prawo jako zachowania niezgodne z normą prawną, popełnione na danym terenie w określonym czasie. Do ograniczania przestępczości służą m.in. takie działania jak: prowadzenie profilaktyki kryminalistycznej, racjonalna polityka karna, kontrola społeczna, współpraca społeczności lokalnych z odpowiednimi służbami i wpływ wychowawczy.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Gminy Pniewy czuwają funkcjonariusze z Komendy Powiatowej Policji w Szamotułach poprzez komisariat w Pniewach przy ulicy Konińskiej 31. Terenem gminy opiekuje się trzech dzielnicowych.

Zjawisko przestępczości na terenie gminy zbadano na podstawie:

- Wskaźnika dotyczącego liczby stwierdzonych przestępstw na 1 000 mieszkańców,
- Liczby stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców,
- Liczby osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Z analizy wskaźnikowej wynika, iż najwięcej przestępstw w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców zanotowano w jednostce miejskiej „Pniewy-wschód”, blisko 114. Jeszcze więcej stwierdzono przestępstw i wykroczeń – 129. Wyniki w jednostce „Pniewy-wschód” bardzo wyraźnie odbiegają od wyników pozostałych jednostek analitycznych. Sytuacja idealna tj. brak przestępstw i wykroczeń wystąpiła w jednostkach: „Dębina, Buszewko” i „Nosalewo”. Jeżeli chodzi o liczbę osób objętych procedurą „niebieskiej karty” najwięcej osób w 2021 roku zarejestrowano w jednostkach: „Koninek” i „Koszanowo” - ponad dwie na 100 mieszkańców. Brak takich osób stwierdzono w jednostkach: „Dębina, Buszewko”, „Dęborzyce, Buszewo”, „Konin”, „Nojewo”, „Lubocześnica”, „Nosalewo” i „Podpniewki”. Zestawienie wyników przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7 Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze przestępczości

Jednostka analityczna	PRZESTĘPCZOŚĆ					
	Liczba stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców		Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców		Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Pniewy-zachód	7,34	0,147	20,48	-0,075	1,56	-1,016
Pniewy-wschód	113,71	-4,287	129,09	-4,254	0,79	-0,052
Pniewy-północ	5,84	0,209	7,51	0,424	1,08	-0,419
Pniewy-południe	8,59	0,095	32,00	-0,518	0,05	0,890
Chełmno-Jakubowo	13,94	-0,128	9,96	0,329	0,40	0,445
Dębina, Buszewko	0,00	0,453	0,00	0,713	0,00	0,947
Dęborzyce, Buszewo	2,82	0,335	22,54	-0,154	0,00	0,947
Karmin	10,42	0,019	17,36	0,045	0,35	0,510
Konin	0,00	0,453	5,08	0,517	0,00	0,947
Nojewo	4,34	0,272	21,69	-0,122	0,00	0,947
Koninek	28,17	-0,721	21,13	-0,100	2,11	-1,715
Koszanowo	0,00	0,453	5,35	0,507	2,67	-2,422
Lubocześnica	0,00	0,453	12,30	0,240	0,00	0,947
Lubosina, Przystanki	0,00	0,453	3,23	0,589	0,32	0,541
Nosalewo	0,00	0,453	0,00	0,713	0,00	0,947
Orliczko	6,29	0,191	12,58	0,229	1,26	-0,638
Podpniewki	6,33	0,189	12,66	0,226	0,00	0,947
Psarskie	0,00	0,453	15,63	0,111	0,78	-0,037
Turowo	0,00	0,453	7,14	0,438	1,43	-0,853
Zajączkowo	15,87	-0,209	19,84	-0,051	1,19	-0,553
Zamorze	4,48	0,266	13,45	0,195	1,79	-1,313

Źródło: opracowanie własne.

OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. *o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami*, za osobę ze szczególnymi potrzebami uznaje się osobę, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Osoby ze szczególnymi potrzebami, rozumiane zgodnie z zakresem dostępności, zdefiniowanym w Programie rządowym Dostępność Plus 2018-2025, to między innymi:

- osoby na wózkach inwalidzkich, poruszające się o kulach, o ograniczonej możliwości poruszania się,
- osoby niewidome i słabowidzące,
- osoby z niepełnosprawnością słuchu,
- osoby głuchoniewidome,
- osoby z niepełnosprawnością psychiczną i intelektualną,
- osoby starsze i osłabione chorobami,
- kobiety w ciąży,
- osoby z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi,
- osoby mające trudności w komunikowaniu się z otoczeniem (także z rozumieniem języka pisanego albo mówionego),
- osoby o nietypowym wzroście (w tym również dzieci),
- osoby z ciężkim lub nieporęcznym bagażem, towarem.

Obszar dotyczący problemów osób ze specjalnymi potrzebami przeanalizowano w oparciu o następujące wskaźniki:

- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców,
- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej,
- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców,
- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców odnotowano w jednostce „Nojewo”, było to 4,6% ogółu mieszkańców. Najmniejszy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności zanotowano w „Zamorzu”. W odniesieniu do grupy osób korzystających z pomocy społecznej największy udział osoby niepełnosprawne stanowiły w jednostkach: „Podpniewki” (ponad 66%) i „Pniewy-południe” (ponad 53%), najmniejszy w jednostce „Konin” (8,3%). Z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby największy odsetek osób w ogólnej liczbie mieszkańców zanotowano w jednostce „Lubosina, Przystanki”, a brak takich osób stwierdzono w „Koninku”. W odniesieniu do grupy osób korzystających z pomocy społecznej największy udział osób

dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą stwierdzono w „Podpniewkach”. Szczegółowa analiza wskaźnikowa dotycząca wszystkich jednostek analitycznych przedstawiona została w poniższej tabeli.

Tabela 8 Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze osób ze szczególnymi potrzebami

Jednostka analityczna	OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI							
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Pniewy-zachód	2,8%	-0,565	31,4%	-0,064	3,1%	-1,279	35,0%	-0,402
Pniewy-wschód	1,8%	0,394	39,3%	-0,658	1,8%	-0,044	39,0%	-0,610
Pniewy-północ	1,9%	0,274	38,3%	-0,587	0,1%	1,482	1,7%	1,328
Pniewy-południe	1,7%	0,512	53,6%	-1,743	1,5%	0,223	47,8%	-1,065
Chełmno-Jakubowo	2,4%	-0,164	36,4%	-0,438	2,4%	-0,596	36,4%	-0,472
Dębina, Buszewko	2,7%	-0,461	25,0%	0,419	3,5%	-1,616	32,5%	-0,271
Dęborzyce, Buszewo	1,1%	1,008	16,7%	1,048	1,4%	0,289	20,8%	0,334
Karmin	3,1%	-0,846	33,3%	-0,210	1,4%	0,306	14,8%	0,646
Konin	0,5%	1,583	8,3%	1,677	0,5%	1,100	8,3%	0,982
Nojowo	4,6%	-2,172	45,7%	-1,140	0,9%	0,776	8,7%	0,963
Koninek	2,8%	-0,560	25,0%	0,419	0,0%	1,557	0,0%	1,414
Koszanowo	2,1%	0,069	23,5%	0,530	2,7%	-0,851	29,4%	-0,111
Luboczęsnica	0,4%	1,673	20,0%	0,797	0,8%	0,819	40,0%	-0,660
Lubosina, Przystanki	3,2%	-0,939	37,0%	-0,489	3,5%	-1,638	40,7%	-0,699
Nosalewo	4,0%	-1,657	25,0%	0,419	1,3%	0,356	8,3%	0,982
Orliczko	2,5%	-0,280	28,6%	0,150	0,6%	0,991	7,1%	1,044
Podpniewki	2,5%	-0,295	66,7%	-2,726	3,2%	-1,293	83,3%	-2,908
Psarskie	2,7%	-0,483	31,8%	-0,095	3,1%	-1,257	36,4%	-0,472
Turowo	1,1%	1,060	20,0%	0,797	0,7%	0,914	13,3%	0,723
Zajączkowo	2,0%	0,213	21,7%	0,665	2,4%	-0,587	26,1%	0,061
Zamorze	0,4%	1,637	14,3%	1,228	1,3%	0,346	42,9%	-0,808

Źródło: opracowanie własne.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

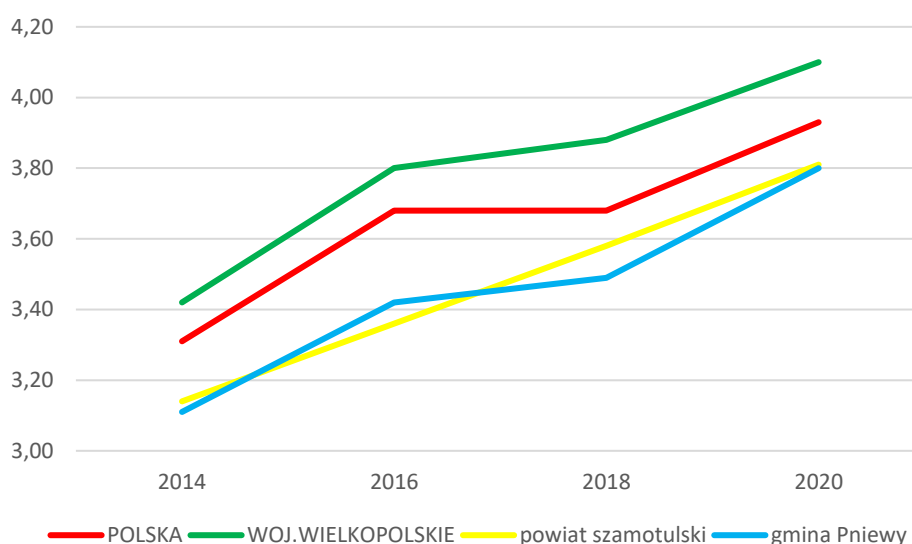
Aktywność społeczna - rozumiana jako praca społeczna, to uczestnictwo w działaniach zbiorowych wykraczających poza obowiązki związane z pełnieniem funkcji zawodowych i funkcji w rodzinie, zmierzające do realizacji cenionych wartości społecznych. Działalność społeczna charakteryzuje się dobrowolnością i samorzutnością, bezinteresownością materialną i motywacjami altruistycznymi, jest traktowana jako jeden z przejawów socjalizacji. Aktywność

społeczna polegająca na przynależności do różnego typu organizacji społecznych, udziale w pracach tych organizacji jest określana jako zinstytucjonalizowana aktywność społeczna.⁷

Aktywność społeczną kreuje i wspiera także lokalny samorząd, wszak do zadań własnych gminy należą m. in. sprawy kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury, kultury fizycznej i turystyki, a także wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej, oraz współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych. W gminie Pniewy na tym polu aktywnie działają:

- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy i Centrum Kultury Pniewy,
- Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Centrum Integracji Społecznej „Ostoja”,
- Środowiskowy Dom Samopomocy „Jawor”

Uczestnictwo mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym przejawia się również w różnego rodzaju inicjatywach oddolnych, ale także poprzez zorganizowane grupy społeczne, m.in. organizacje pozarządowe. Poniższa rycina przedstawia liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w perspektywie ostatnich ośmiu lat. Pomiędzy rokiem 2014 a 2016 miała miejsce zmiana metodologii obliczania wartości tego wskaźnika, niemniej zauważyć można stały wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wartość analizowanego wskaźnika dla Wielkopolski jest wyższa niż średnia krajowa (4,1/1000 mieszkańców), a wynik gminy Pniewy jest niemal identyczny jak wynik dla powiatu szamotulskiego (3,81/1000 mieszkańców) i zbliża się do poziomu średniej krajowej (3,93/1000 mieszkańców). Niekwestionowanym liderem w tej kwestii spośród wszystkich gmin powiatu szamotulskiego jest gmina Ostroróg dla której wartość omawianego wskaźnika osiągnęła wartość 6,29.

Rysunek 9 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne.

⁷ Definicja pochodzi z: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/aktywnosc-spoeczna;3867107.html>

W informacji opublikowanej przez Centrum Badań Opinii Społecznej⁸ podano że łącznie w organizacjach obywatelskich działa dwie piąte Polaków (40%). Blisko jedna siódma badanych (15%) poświęca czas na pracę w jednej tego typu organizacji, niespełna jedna dziesiąta (8%) – w dwóch, a 17% – w trzech lub więcej. Zaangażowanie w działalność organizacji obywatelskich współwystępuje z wyższym statusem społeczno-ekonomicznym. W największym stopniu wyróżniają się pod tym względem badani z wyższym wykształceniem, kadra kierownicza i specjaliści, technicy i średni personel, pracownicy administracyjno-biurowi, uzyskujący najwyższe dochody w przeliczeniu na osobę w gospodarstwie domowym (3000 zł i więcej), a także mieszkańcy największych miast (500 000 i więcej ludności). Nieco częściej niż przeciętnie są to również respondenci mający od 35 do 44 lat oraz badani uzyskujący wysokie (od 2000 zł do 2999 zł) i najniższe (poniżej 1000 zł) dochody per capita. W organizacjach obywatelskich w większej mierze działają także badani o poglądach lewicowych, a ponadto częściej znajdziemy tam osoby zaangażowane w praktyki religijne – zwłaszcza uczestniczące w nich kilka razy w tygodniu – niż niepraktykujące lub praktykujące sporadycznie (kilka razy do roku).

Do organizacji pozarządowych na terenie Gminy Pniewy zalicza się 36 podmiotów. Są to m. in.: Kurkowe Bractwo Strzeleckie, Koło Śpiewackie „Lira”, Stowarzyszenie Krzewienia Pedagogicznej i Duchowej Myśli św. Urszuli, Stowarzyszenie Kupców Pniewskich, Oddział rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów, Inwalidów, Koło Gospodyń Wiejskich w Zajączkowie, a także Ochotnicza Straż Pożarna w Pniewach, Zamorzu, Koszanowie, Nojewie, Turowie, Zajączkowie, Lubosinie, Kikowie, Koninie, Lubocześnicy, Psarskiem, Rudce, Klub Sportowy „Sokół” Pniewy czy Pniewski Klub Morsa „Bractwo Morsów”

Analizę wskaźnikową z zakresu aktywności mieszkańców na rzecz lokalnej społeczności oraz promocji jednostki i kultywowaniu jej tradycji opracowano na podstawie:

- Liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców,
- Wskaźnika liczby kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców.

Najwyższą wartością wskaźnika liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców legitymuje się jednostka analityczna „Karmin” (1,04). W kilku jednostkach brak jest takich podmiotów. Jedyne koło gospodyń wiejskich na terenie Gminy Pniewy funkcjonuje w miejscowości Zajączkowo, dlatego tylko w tej jednostce wskaźnik przyjął dodatnią wartość. Szczegółowa analiza wskaźnikowa w obszarze aktywności społecznej przedstawia tabela na następnej stronie.

⁸ Komunikat z badań nr 41/2022, marzec 2022, CBOS

Tabela 9 Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze aktywności społecznej

Jednostka analityczna	AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA			
	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców		Liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Pniewy-zachód	0,49	0,771	0,00	-0,224
Pniewy-wschód	0,18	-0,274	0,00	-0,224
Pniewy-północ	0,17	-0,313	0,00	-0,224
Pniewy-południe	0,07	-0,646	0,00	-0,224
Chełmno-Jakubowo	0,00	-0,874	0,00	-0,224
Dębina, Buszewko	0,00	-0,874	0,00	-0,224
Dęborzyce, Buszewo	0,00	-0,874	0,00	-0,224
Karmin	1,04	2,626	0,00	-0,224
Konin	0,51	0,832	0,00	-0,224
Nojewo	0,65	1,313	0,00	-0,224
Koninek	0,00	-0,874	0,00	-0,224
Koszanowo	0,53	0,923	0,00	-0,224
Luboczęsnica	0,00	-0,874	0,00	-0,224
Lubosina, Przystanki	0,32	0,210	0,00	-0,224
Nosalewo	0,00	-0,874	0,00	-0,224
Orliczko	0,00	-0,874	0,00	-0,224
Podpniewki	0,00	-0,874	0,00	-0,224
Psarskie	0,39	0,439	0,00	-0,224
Turowo	0,71	1,526	0,00	-0,224
Zajączkowo	0,40	0,459	0,40	4,472
Zamorze	0,00	-0,874	0,00	-0,224

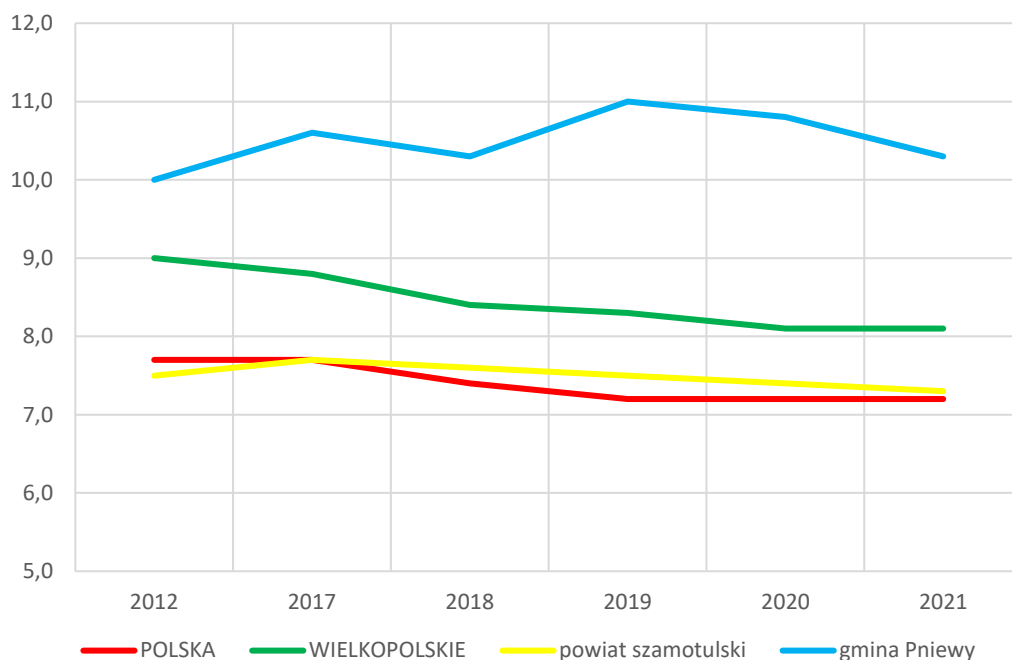
Źródło: opracowanie własne

4.2 Sfera gospodarcza

Według danych GUS w 2021 roku na obszarze Gminy Pniewy zarejestrowanych było 1516 podmiotów gospodarczych, co stanowiło 15,1% liczby zarejestrowanych podmiotów całego powiatu szamotulskiego. Analiza obszarów działalności przedsiębiorstw na podstawie PKD wskazuje, że najwięcej firm w 2021 r. prowadziło działalność w sekcji handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 350. Pozostałe sekcje wyróżniające się liczebnością na tle reszty to: budownictwo – 253, transport i gospodarka magazynowa – 155, przetwórstwo przemysłowe – 151.

Analizując sytuację gospodarczą Gminy Pniewy obrazowaną przez wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do REGON w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, zwraca

uwagę jego wysoki poziom, wyższy od danych dla województwa wielkopolskiego i dla kraju. W gminie Pniewy w 2021 roku na 1000 mieszkańców przypadało 10,3 podmiotów gospodarczych podczas gdy w województwie wielkopolskim było to 8,1, a w kraju 7,2.

Rysunek 10 Podmioty gospodarcze wpisane do REGON na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Sfera gospodarcza na terenie Gminy Pniewy zbadana została za pomocą wskaźników takich jak:

- Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców,
- Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym,
- Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców,
- Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym,
- Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców,
- Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Najwięcej zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców przypada w jednostce „Pniewy-zachód” (ponad 21), a najmniej w jednostce „Nosalewo” (4). Te same dane w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym dają wynik: „Pniewy-zachód” (33,75), „Nosalewo” (7,32). W 2021 roku największa liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wystąpiła w jednostce „Karmin” i to zarówno w przeliczeniu na 100 mieszkańców jak i na 100 osób w wieku produkcyjnym. W czterech jednostkach w tym samym czasie nie zarejestrowano żadnego nowego podmiotu gospodarczego, oprócz „Nosalewa” były

to: „Chełmno-Jakubowo”, „Orliczko” i „Zamorze”. W 2021 roku najwięcej wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych stwierdzono w jednostce „Dęborzycy, Buszewo”. W kilku jednostkach w gminie nie odnotowano takiego proceduru. Szczegółowe dane dotyczące wszystkich jednostek analitycznych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10 Analiza wskaźnikowa sfery gospodarczej w obszarze aktywności gospodarczej

Jednostka analityczna	AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA											
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym		Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców		Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Pniewy-zachód	21,06	2,400	33,75	2,262	0,95	0,894	1,52	0,805	0,53	-0,239	0,85	-0,209
Pniewy-wschód	12,00	0,304	20,14	0,327	0,38	-0,450	0,64	-0,441	0,39	0,097	0,65	0,084
Pniewy-północ	17,60	1,598	28,17	1,468	0,92	0,825	1,47	0,737	0,58	-0,366	0,93	-0,334
Pniewy-południe	16,00	1,228	27,77	1,411	0,58	0,013	1,00	0,071	0,24	0,453	0,41	0,435
Chełmno-Jakubowo	10,56	-0,031	17,55	-0,042	0,00	-1,361	0,00	-1,355	0,40	0,072	0,66	0,067
Dębina, Buszewko	12,20	0,348	20,45	0,371	0,54	-0,069	0,91	-0,060	0,81	-0,908	1,36	-0,965
Dęborzycy, Buszewo	14,93	0,981	24,09	0,888	0,56	-0,018	0,91	-0,060	1,69	-2,982	2,73	-2,971
Karmin	11,46	0,178	18,97	0,159	1,74	2,776	2,87	2,738	0,35	0,193	0,57	0,196
Konin	7,11	-0,829	11,11	-0,958	0,51	-0,151	0,79	-0,224	0,00	1,015	0,00	1,041
Nojewo	14,97	0,989	26,54	1,236	0,65	0,190	1,15	0,288	0,22	0,502	0,38	0,476
Koninek	5,63	-1,170	8,79	-1,288	0,70	0,317	1,10	0,210	0,00	1,015	0,00	1,041
Koszanowo	8,56	-0,494	14,68	-0,450	0,53	-0,086	0,92	-0,048	0,00	1,015	0,00	1,041
Lubocześnica	11,89	0,276	19,33	0,212	0,41	-0,384	0,67	-0,405	0,82	-0,924	1,33	-0,920
Lubosina, Przystanki	8,71	-0,458	15,88	-0,279	0,32	-0,592	0,59	-0,517	0,32	0,252	0,59	0,176
Nosalewo	4,00	-1,548	7,32	-1,497	0,00	-1,361	0,00	-1,355	0,00	1,015	0,00	1,041
Orliczko	4,40	-1,455	7,29	-1,501	0,00	-1,361	0,00	-1,355	0,00	1,015	0,00	1,041
Podpniewki	9,49	-0,277	17,05	-0,114	1,27	1,656	2,27	1,882	0,63	-0,482	1,14	-0,630
Psarskie	8,59	-0,485	14,29	-0,506	0,78	0,501	1,30	0,495	0,39	0,091	0,65	0,086
Turowo	5,71	-1,151	10,13	-1,098	0,36	-0,510	0,63	-0,453	0,00	1,015	0,00	1,041
Zajączkowo	11,11	0,097	17,28	-0,080	0,79	0,530	1,23	0,403	1,19	-1,801	1,85	-1,683
Zamorze	8,52	-0,502	14,18	-0,521	0,00	-1,361	0,00	-1,355	0,45	-0,046	0,75	-0,056

Źródło: opracowanie własne.

4.3 Sfera środowiskowa

Według ustawy o rewitalizacji szczególnymi zjawiskami kryzysowymi, występującymi w sferze środowiskowej są: przekroczone standardy jakości środowiska oraz obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

Przykładem zjawiska kryzysowego, występującego w sferze środowiskowej, na terenie Gminy Pniewy jest azbest. Azbest stanowi występujący w przyrodzie minerał odporny na działanie mrozu, wysokich temperatur, substancji chemicznych i jest odporny na rozciąganie. Składa się on z włókien – uwodnionych krzemianów magnezu, żelaza, wapnia i sodu. Wyroby azbestowe przede wszystkim wykorzystywano w budownictwie jako pokrycia dachowe, osłony elewacyjne ścian, przewody kominowe, rury wodociągowe i kanalizacyjne oraz elementy izolacyjne. Włókna azbestowe wnikają bezpośrednio do organizmu człowieka poprzez układ oddechowy, gromadzą się i zalegają w płucach. Azbest w niewielkim stopniu wchłaniany jest także przez skórę.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2005 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz.U. 2005 nr 201 poz. 1674) azbest widnieje jako substancja o udokumentowanym działaniu rakotwórczym kategorii 1, stanowiącym poważne zagrożenie zdrowia w następstwie narażenia na długotrwale oddziaływanie na drogi oddechowe.

Sfera środowiskowa na terenie Gminy Pniewy przeanalizowana została za pomocą wskaźników obrazujących pokrycie powierzchni azbestem:

- Liczby budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowo-cementowymi na 100 mieszkańców,
- Powierzchni materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców.

Największe natężenie liczby budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowo-cementowymi w ogólnej liczbie budynków oraz w przeliczeniu na 100 mieszkańców odnotowano w jednostce „Nosalewo”. Z kolei najwyższymi, negatywnymi wartościami wskaźnika dotyczącego powierzchni materiałów zawierających azbest na 100 budynków charakteryzowało jednostkę „Lubosina, Przystanki”. Szczegółowe dane dotyczące wszystkich jednostek analitycznych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11 Analiza wskaźnikowa sfery środowiskowej w obszarze pokrycia przestrzeni azbestem

Jednostka analityczna	POKRYCIE AZBESTEM			
	Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi na 100 mieszkańców		Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Pniewy-zachód	0,49	0,854	587,23	1,192
Pniewy-wschód	0,64	0,672	371,73	1,248

Pniewy-północ	0,42	0,938	518,90	1,210
Pniewy-południe	0,44	0,910	453,03	1,227
Chełmno-Jakubowo	0,60	0,727	2315,58	0,748
Dębina, Buszewko	0,81	0,475	5568,64	-0,088
Dęborzyce, Buszewo	2,25	-1,209	3137,86	0,537
Karmin	2,08	-1,010	3991,32	0,317
Konin	0,00	1,426	7499,95	-0,585
Nojewo	1,08	0,158	6029,46	-0,207
Koninek	0,70	0,603	5989,58	-0,197
Koszanowo	1,07	0,175	6565,99	-0,345
Lubocześnica	1,23	-0,012	5273,69	-0,013
Lubosina, Przystanki	0,97	0,294	18181,32	-3,331
Nosalewo	2,67	-1,692	6250,13	-0,264
Orliczko	1,89	-0,780	4365,97	0,221
Podpniewki	2,53	-1,534	5781,90	-0,143
Psarskie	2,73	-1,771	8253,98	-0,779
Turowo	0,36	1,008	10011,43	-1,230
Zajączkowo	0,40	0,962	5106,35	0,030
Zamorze	2,24	-1,196	3469,33	0,451

Źródło: opracowanie własne.

4.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Pniewy to gmina miejsko-wiejska zatem z natury swojej posiada dwa oblicza. Ten dychotomiczny charakter wymaga właściwego podejścia w sposobie analizy i wnioskowania. Relatywnie duża miejscowość – miasto Pniewy liczące ponad 8 tys. mieszkańców jest miejscem zamieszkania dla ponad 64% Pniewian. Miasto pełni wiodącą funkcję w gminie pod wieloma względami, jest siedzibą władz gminnych, jednostek organizacyjnych zarówno gminnych jak i tych o charakterze ponadlokalnym (np. komisariat Policji, Zespół Szkół im. Emilii Szczanieckiej w Pniewach). I druga część gminy o charakterze wiejskim, zagospodarowana zdecydowanie bardziej ekstensywnie, siecią osadniczą stworzoną przez 34 miejscowości (w tym osady i kolonie), z których największa (Chełmno), zamieszkała jest przez 411 osób.

Ze względu na podstawowy podział struktury użytkowania gruntów, w którym największy udział stanowią użytki rolne (ponad 77%) poparty dużym udziałem gruntów o wysokiej klasie bonitacyjnej, gminę można określić jako typowo rolniczą.

Na obszarze gminy wskazać można trzy główne obszary skupisk ludności. Największe skupisko znajduje się w południowej części gminy: miasto Pniewy i jego okolice – wsie Chełmno, Jakubowo, Lubocześnica, Turowo i Zamorze (łącznie ponad 9 000 osób). Dużym skupiskiem ludności charakteryzuje się także północna część gminy, w okolicach jezior: Orliczko, Psarskiego i Zajączkowskiego – sołectwa Nojewo – Podborowo, Nosalewo, Orliczko, Psarskie i Zajączkowo (ok. 1050 mieszkańców). Trzecim obszarem koncentracji mieszkańców jest centralna część gminy – sołectwa Konin, Koninek, Podpniewki i Rudka (ponad 550 osób). Najślabiej zaludniona jest środkowo-zachodnia część gminy, sąsiadująca z Sierakowskim Parkiem Krajobrazowym.

Sfera funkcjonalno-przestrzenna to również obiekty infrastruktury publicznej, do której mieszkańcy mają bezpośredni dostęp. Obiekty infrastruktury sportowej, a także w szczególności place zabaw umożliwiają mieszkańcom jednostki samorządu terytorialnego prowadzenie aktywnego trybu życia już od najmłodszych lat. Aktywność fizyczna przekładająca się na sprawność psychofizyczną prowadzi do kształtowania wśród mieszkańców postaw prozdrowotnych, co w konsekwencji zmniejsza niebezpieczeństwo zapadania na niektóre choroby cywilizacyjne.

Zgodnie z *ustawą o rewitalizacji* przykładami zjawisk kryzysowych mogących wystąpić w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, są:

- niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny,
- brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość,
- niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru,
- niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami,
- niski poziom obsługi komunikacyjnej,
- niedobór lub niska jakość terenów publicznych.

Sytuację w sferze przestrzenno-funkcjonalnej przeanalizowano na podstawie danych obrazujących dostęp do określonych obiektów infrastruktury publicznej, tj.:

- liczba obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców,
- liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców.

Pod względem dostępności do obiektów infrastruktury publicznej (obiektów infrastruktury sportowej i placów zabaw) najlepsza sytuacja przedstawia się w jednostce „Lubosina, Przystanki”. Brak tego typu obiektów stwierdzono w jednostkach: „Koninek” i „Nosalewo”. Pomimo oczywistej większej koncentracji ludności w mieście Pniewy zwracają uwagę niskie wartości obydwu wskaźników we wszystkich jednostkach miejskich. Szczegółowa analiza wskaźnikowa dotycząca wszystkich jednostek analitycznych przedstawiona została w poniższej tabeli.

Tabela 12 Analiza sfery przestrzenno-funkcjonalnej w obszarze infrastruktury publicznej

Jednostka analityczna	DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ			
	Liczba obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców		Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Pniewy-zachód	0,17	-0,812	0,13	-0,933
Pniewy-wschód	0,07	-1,340	0,04	-1,388
Pniewy-północ	0,08	-1,257	0,08	-1,167
Pniewy-południe	0,16	-0,878	0,16	-0,795
Chełmno-Jakubowo	0,20	-0,671	0,20	-0,591

Dębina, Buszewko	0,27	-0,307	0,27	-0,234
Dęborzyce, Buszewo	0,28	-0,253	0,28	-0,181
Karmin	0,35	0,079	0,35	0,145
Konin	0,51	0,891	0,51	0,943
Nojewo	0,43	0,517	0,22	-0,503
Koninek	0,00	-1,679	0,00	-1,582
Koszanowo	0,53	1,028	0,53	1,078
Lubocześnica	0,41	0,396	0,41	0,456
Lubosina, Przystanki	0,65	1,587	0,65	1,627
Nosalewo	0,00	-1,679	0,00	-1,582
Orliczko	0,63	1,505	0,63	1,546
Podpniewki	0,63	1,525	0,63	1,566
Psarskie	0,39	0,298	0,39	0,361
Turowo	0,36	0,129	0,36	0,194
Zajączkowo	0,40	0,330	0,40	0,392
Zamorze	0,45	0,591	0,45	0,648

Źródło: opracowanie własne.

4.5 Sfera techniczna

Zdegradowane, a niekiedy także zdewastowane obiekty szpecą przestrzeń niszcząc ład przestrzenny i walory estetyczne. Tereny, na których stan techniczny obiektów, określa się jako zły lub bardzo zły często, stają się nieatrakcyjne dla mieszkańców i przestają być użytkowane, co sprawia, że pogłębia się degradacja tego terenu. Zwiększa to tendencję do łamania norm społecznych oraz sprzyja wzrostowi przestępczości⁹.

Przebieg, w której realizowane są usługi z zakresu oświaty (budynki szkoły, przedszkoli), ochrony zdrowia (ośrodki zdrowia, przychodnie), działań władz samorządowych (budynki urzędów, placówek) itp. w dużym stopniu oddziałuje na poziom ogólnego zadowolenia mieszkańców z realizacji tych usług, co w sposób bezpośredni wiąże się z nastrojami i emocjami pojawiającymi się w sferze społecznej. Do obiektów przestrzeni publicznej należą także budynki komunalne. Pojęcie to rozumiane jako ogół lokali należących do gminy, służących realizacji zadań własnych gminy.

Według *ustawy o rewitalizacji* negatywnymi zjawiskami technicznymi, które należy przeanalizować są w szczególności: stan degradacji technicznej obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności oraz ochrony środowiska i zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Sfera techniczna na terenie Gminy Pniewy została przeanalizowana na podstawie wskaźnika przedstawiającego:

⁹ Teoria rozbitych okien (teoria rozbitej szyby): G. Kelling, C. Coles, 1982, *Fixing Broken Windows: Restoring Order and Reducing Crime in Our Communities*.

- Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków komunalnych,
- Liczbę obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców.

Wyniki pierwszego z wymienionych wskaźników, świadczą o trudnej sytuacji w obszarze budynków komunalnych. W ośmiu jednostkach udział budynków w złym stanie technicznym doszedł do 100%, niewiele lepiej jest w jednostce „Pniewy-zachód”, dla której wartość tego wskaźnika osiągnęła wartość 93%. W pozostałych jednostkach zachodzi sytuacja, że albo takowych budynków komunalnych nie ma, albo nie zostały zaliczone jako wymagające remontów. Jeżeli chodzi o wyniki drugiego wskaźnika, w najgorszej sytuacji jest jednostka „Koninek”. Podobnie jak w przypadku wcześniej omawianego wskaźnika w wielu jednostkach albo z powodu braku takich obiektów albo z powodu nieuznania ich jako znajdujących się w złym stanie technicznym, wartość wskaźnika wyniosła „0”. Szczegółowa analiza wskaźnikowa dotycząca wszystkich jednostek analitycznych przedstawiona została w poniższej tabeli.

Tabela 13 Analiza sfery technicznej w obszarze stanu technicznego przestrzeni publicznej

Jednostka analityczna	STAN TECHNICZNY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ			
	Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków komunalnych		Liczba obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Pniewy-zachód	93,2%	-1,032	0,00	0,480
Pniewy-wschód	100,0%	-1,170	0,00	0,480
Pniewy-północ	100,0%	-1,170	0,08	0,054
Pniewy-południe	100,0%	-1,170	0,00	0,480
Chełmno-Jakubowo	0,0%	0,866	0,00	0,480
Dębina, Buszewko	100,0%	-1,170	0,00	0,480
Dęborzyce, Buszewo	0,0%	0,866	0,00	0,480
Karmin	100,0%	-1,170	0,00	0,480
Konin	0,0%	0,866	0,51	-2,110
Nojewo	100,0%	-1,170	0,00	0,480
Koninek	100,0%	-1,170	0,70	-3,114
Koszanowo	100,0%	-1,170	0,00	0,480
Luboczescznica	0,0%	0,866	0,00	0,480
Lubosina, Przystanki	0,0%	0,866	0,32	-1,166
Nosalewo	0,0%	0,866	0,00	0,480
Orliczko	0,0%	0,866	0,00	0,480
Podpniewki	0,0%	0,866	0,00	0,480
Psarskie	0,0%	0,866	0,00	0,480
Turowo	0,0%	0,866	0,36	-1,343

Zajączkowo	0,0%	0,866	0,00	0,480
Zamorze	0,0%	0,866	0,00	0,480

Źródło: opracowanie własne.

5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Zgodnie z przyjętą metodyką wyznaczenia obszaru zdegradowanego, do obszaru zdegradowanego włączone mogą zostać wszystkie te jednostki analityczne, dla których wartość wskaźnika syntetycznego natężenia zjawisk kryzysowych w sferze społecznej jest mniejsza od 0 oraz dla przynajmniej jednej z 4 sfer wskazanych w art. 9 ust. 1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Natężenie zjawisk kryzysowych w sferze społecznej zdiagnozowano w następujących jednostkach analitycznych Gminy Pniewy: „Pniewy-zachód”, „Pniewy-wschód”, „Dębina, Buszewko”, „Konin”, „Nojewo”, „Koninek”, „Koszanowo”, „Lubosina, Przystanki”, „Podpniewki” i w „Psarskie”. Jednostki te odznaczają się również występowaniem zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, dlatego mogą zostać one włączone do obszaru zdegradowanego.

W poniższej tabeli przedstawiono w sposób zbiorczy wyniki analizy wskaźnikowej sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego dla wszystkich badanych jednostek analitycznych.

Tabela 14 Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego – zestawienie zbiorcze

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
Pniewy-zachód	-0,542	0,985	1,023	0,571	-0,276
Pniewy-wschód	-0,241	-0,013	0,960	-1,324	-0,345
Pniewy-północ	0,194	0,655	1,074	-0,889	-0,558
Pniewy-południe	0,122	0,602	1,069	-0,866	-0,345
Chełmno-Jakubowo	0,097	-0,441	0,738	-0,532	0,673
Dębina, Buszewko	-0,339	-0,214	0,194	-0,356	-0,345
Dęborzyce, Buszewo	0,055	-0,694	-0,336	-0,211	0,673
Karmin	0,229	1,040	-0,346	0,099	-0,345
Konin	-0,016	-0,018	0,421	0,506	-0,622
Nojewo	-0,036	0,614	-0,025	0,149	-0,345
Koninek	-0,489	0,021	0,203	-1,056	-2,142
Koszanowo	-0,515	0,163	-0,085	0,801	-0,345
Lubocześnica	0,372	-0,358	-0,012	-0,031	0,673
Lubosina, Przystanki	-0,175	-0,236	-1,518	1,062	-0,150
Nosalewo	0,360	-0,617	-0,978	-0,620	0,673

Orliczko	0,355	-0,602	-0,280	0,560	0,673
Podpniewki	-0,113	0,339	-0,839	0,793	0,673
Psarskie	-0,006	0,030	-1,275	0,440	0,673
Turowo	0,064	-0,193	-0,111	0,146	-0,238
Zajączkowo	0,178	-0,422	0,496	0,334	0,673
Zamorze	0,445	-0,640	-0,372	0,423	0,673

Źródło: opracowanie własne.

W następnej tabeli przedstawia się uporządkowane wyniki analizy sfery społecznej obszaru zdegradowanego, ze wskazaniem liczby pozostałych sfer, w których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych oraz dotyczących go danych powierzchniowych i ludnościowych.

W tak przyjętej analizie, obszar zdegradowany stanowi 10 jednostek analitycznych, których łączna powierzchnia wynosi 80,65 km², co stanowi 51% powierzchni gminy, a zamieszkuje je łącznie 8115 osób, które stanowią 64,4% wszystkich mieszkańców gminy.

Tabela 15 Jednostki analityczne zaliczone do obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Pniewy

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Liczba pozostałych sfer, w których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych	Liczba ludności w jednostce analitycznej	Udział wśród całkowitej ludności gminy	Powierzchnia jednostki analitycznej	Udział w całkowitej powierzchni Gminy (%)
Pniewy-zachód	-0,542	1	2 452	19,5%	3,01	1,9%
Kozanowo	-0,515	2	187	1,5%	4,3	2,7%
Koninek	-0,489	2	142	1,1%	6,95	4,4%
Dębina, Buszewko	-0,339	3	369	2,9%	9,38	5,9%
Pniewy-wschód	-0,241	3	3 583	28,5%	2,93	1,9%
Lubosina, Przystanki	-0,175	3	310	2,5%	12,75	8,1%
Podpniewki	-0,113	1	158	1,3%	2,8	1,8%
Nojewo	-0,036	2	461	3,7%	13,73	8,7%
Konin	-0,016	2	197	1,6%	13,38	8,5%
Psarskie	-0,006	1	256	2,0%	11,42	7,2%

Źródło: opracowanie własne.

6. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Z ustawy o rewitalizacji wynika, że aby dany obszar Gminy mógł zostać uznany za obszar rewitalizacji konieczne jest, by występowała na nim koncentracja negatywnych zjawisk oraz aby był on istotny dla rozwoju lokalnego całej Gminy.

Wyznaczając obszar rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy kierowano się również zasadą nieprzekraczalności ustawowych wartości 20% powierzchni gminy oraz 30% liczby

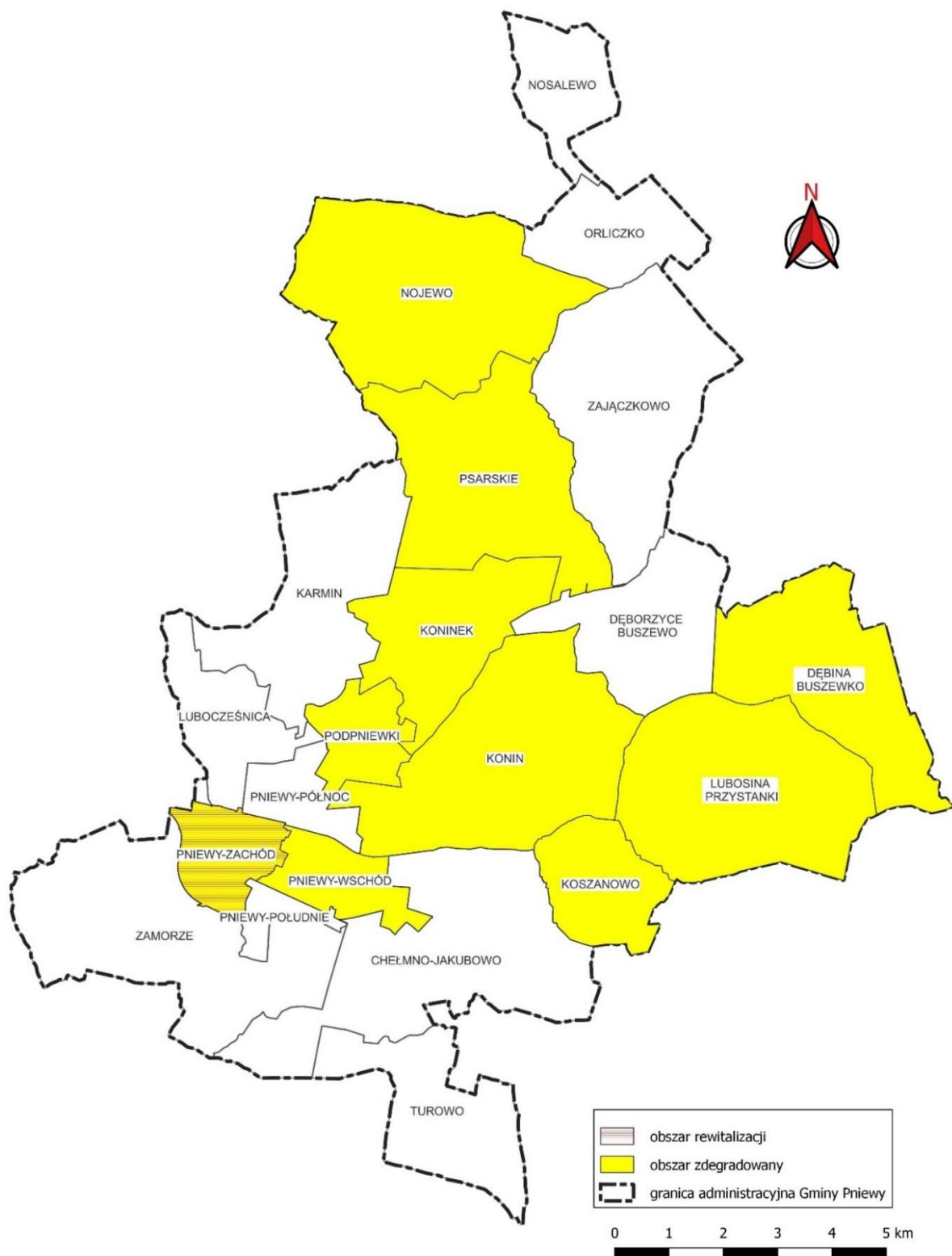
mieszkańców. Zgodnie z przeprowadzoną analizą wskaźnikową jako obszar rewitalizacji wyznaczono jednostkę analityczną „Pniewy-zachód”.

„Pniewy-zachód” – to jednostka obejmująca centralną i zachodnią część miasta Pniewy. Centrum miasta stanowi historyczny układ miasta średniowiecznego, który wpisany został do rejestru zabytków nieruchomości. Znajduje się tam zwarta zabudowa mieszkaniowa jedno- i wielorodzinna wraz z placówkami usługowymi i handlowymi. Na zachód od centrum w całości w granicach miasta i przedmiotowej jednostki analitycznej znajduje się jezioro Pniewskie o powierzchni blisko 60ha.

Jednostkę tę zamieszkują 2 452 osoby, które stanowią 19,5% ludności gminy. Jest to druga po „Pniewy-wschód” najbardziej zaludniona jednostka gminy. Pełni ona ważną rolę w życiu miasta i gminy. W jej granicach mieszczą się m.in. siedziba władz samorządowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, obiekty Zespołu Szkół im. Emilii Szczanieckiej w Pniewach, a także inne usługi służące lokalnej społeczności. Rynek miasta Pniewy to także najważniejsza przestrzeń publiczna – miejsce spotkań i rozmaitych wydarzeń, przestrzeń kluczowa z punktu widzenia poczucia lokalnej tożsamości.

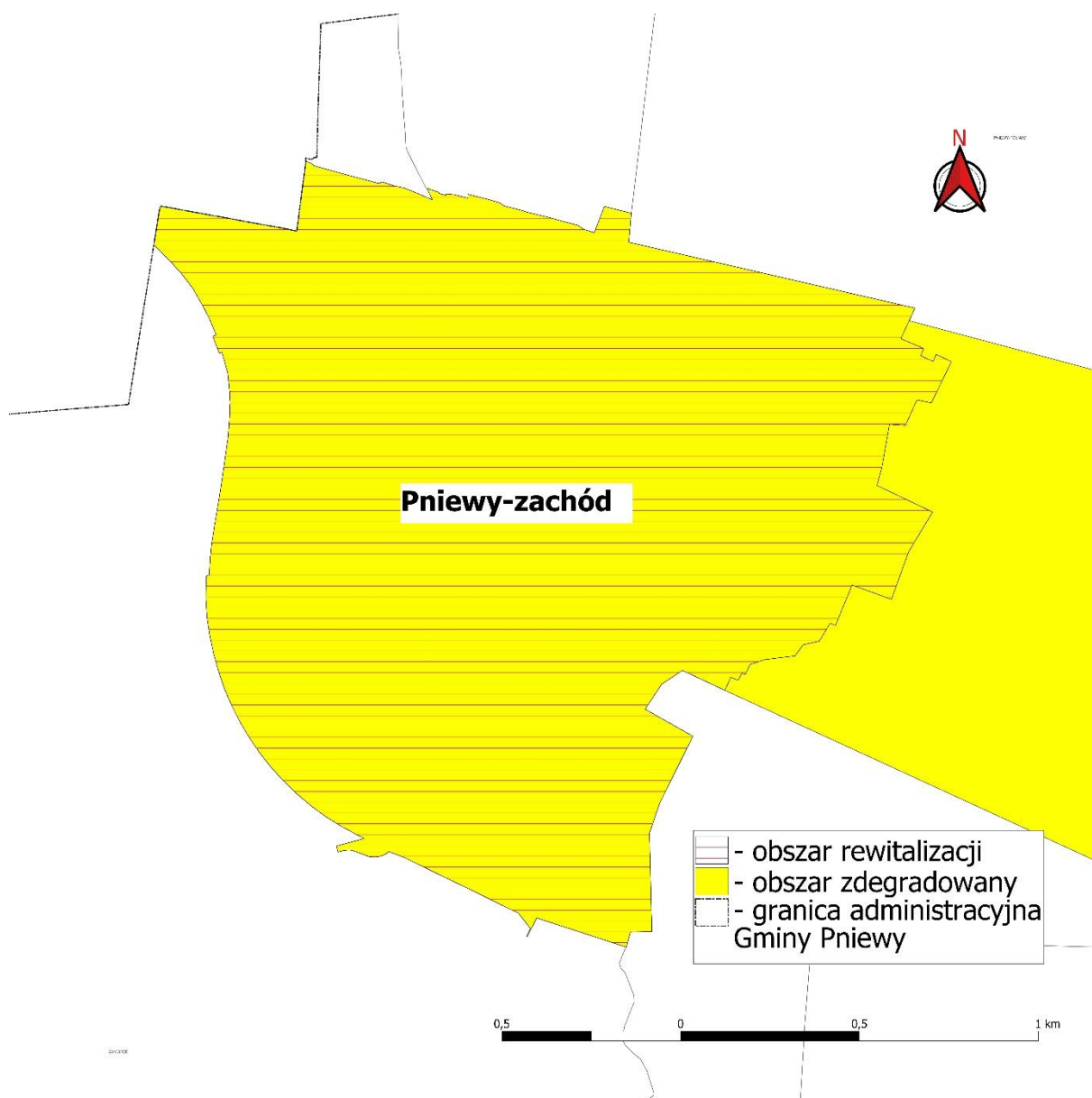
Powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 3,01 km², stanowi to 1,9% powierzchni gminy. Natomiast liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji wynosi 2 452 i stanowi to 19,5% ludności gminy.

Obszar zdegradowany wraz z obszarem rewitalizacji prezentuje mapa zasadnicza sporządzona zgodnie z art. 11 ust. 4 *ustawy o rewitalizacji*, stanowiąca załącznik nr 1 do uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Rysunek 11 Uproszczona mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla gminy Pniewy

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 12 Uproszczona mapa obszaru rewitalizacji - jednostka "Pniewy-zachód"

Źródło: opracowanie własne.

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Położenie Gminy Pniewy na tle powiatu szamotulskiego i województwa wielkopolskiego	4
Rysunek 2 Mapa Gminy Pniewy	5
Rysunek 3 Zmiany liczby ludności w Gminie Pniewy w latach 2012-2021	10
Rysunek 4 Struktura ludności w Gminie Pniewy w latach 2017-2021.....	10
Rysunek 5 Wysokość dochodów i wydatków gminy w latach 2017-2021.....	11
Rysunek 6 Dochody gminy na mieszkańca w latach 2017 – 2021.....	12
Rysunek 7 Podział Gminy Pniewy na jednostki analityczne	20
Rysunek 8 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Pniewy na tle powiatu, województwa i kraju	30
Rysunek 9 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców	37
Rysunek 10 Podmioty gospodarcze wpisane do REGON na 1 000 mieszkańców.....	40
Rysunek 11 Uproszczona mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla gminy Pniewy.....	50
Rysunek 12 Uproszczona mapa obszaru rewitalizacji - jednostka "Pniewy-zachód"	51

SPIS TABEL

Tabela 1 Zmiany liczby ludności w powiecie szamotulskim w latach 2017-2021.....	9
Tabela 2 Jednostki analityczne miasta Pniewy	18
Tabela 3 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Pniewy	19
Tabela 4 Wskaźniki wykorzystane do zdiagnozowania zjawisk kryzysowych	22
Tabela 5 Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze bezrobocia.....	28
Tabela 6 Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze ubóstwa	31
Tabela 7 Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze przestępczości	34
Tabela 8 Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze osób ze szczególnymi potrzebami	36
Tabela 9 Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze aktywności społecznej.....	39
Tabela 10 Analiza wskaźnikowa sfery gospodarczej w obszarze aktywności gospodarczej	41
Tabela 11 Analiza wskaźnikowa sfery środowiskowej w obszarze pokrycia przestrzeni azbestem	42
Tabela 12 Analiza sfery przestrzenno-funkcjonalnej w obszarze infrastruktury publicznej	44
Tabela 13 Analiza sfery technicznej w obszarze stanu technicznego przestrzeni publicznej.....	46
Tabela 14 Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego – zestawienie zbiorcze.....	47
Tabela 15 Jednostki analityczne zaliczone do obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Pniewy	48